

Úvodní stránka > Rodinné věci a dědictví > **Rodičovská zodpovědnost – právo péče o dítě, právo na styk s dítětem**

Rodičovská zodpovědnost – právo péče o dítě, právo na styk s dítětem

Rodičovská zodpovědnost zahrnuje všechna práva a povinnosti vykonávané ve vztahu k dítěti a jeho majetku. Přestože se tento pojem v různých členských státech liší, zahrnuje obvykle péči o dítě a právo dítě vídat. Pokud jste mezinárodní pár s jedním nebo více dětmi a rozcházíte se, budete se muset dohodnout na rodičovské péči.

Čím začít?

Co znamená svěřením dítěte do péče? Co znamená právo na styk s dítětem?

Žijí-li rodiče spolu, pečují obvykle o děti společně. Pokud se však rodiče rozvedou či rozejdou, musí rozhodnout, kdo za tuto péči ponese odpovědnost dál. Mohou se rozhodnout, že bude dítě žít střídavě s oběma rodiči, nebo jen s jedním z nich. V druhém případě má druhý rodič obvykle právo na styk s dítětem v určitou dobu.

Právo péče o dítě zahrnuje rovněž další práva a povinnosti související se vzděláváním a péčí o dítě, včetně práva starat se o dítě a spravovat jeho majetek. Obvykle jsou nositeli rodičovské zodpovědnosti vůči dítěti rodiče, avšak rodičovská zodpovědnost může rovněž přejít na ústav, kterému je dítě svěřeno.

Kdo rozhoduje o svěřením dítěte do péče a právu na styk s dítětem?

Rodiče mohou o těchto věcech rozhodnout vzájemnou dohodou. Nemohou-li se rodiče dohodnout, může jim pomoci mediátor nebo právník. Potřebujete-li najít mediátora, navštivte odkaz na konci této stránky.

Nejsou-li rodiče schopni dohodnout se, může se stát, že o věci musí rozhodnout soud. Soud může rozhodnout, že péči o dítě svěří oběma rodičům (společná péče o dítě), nebo jen jednomu z nich (péče o dítě jedním rodičem). Je-li péče o dítě svěřena jen jednomu z rodičů, může soud rozhodnout o právu druhého rodiče na styk s dítětem.

V případě mezinárodního páru stanoví předpisy EU, který soud je pro případ příslušný. Potřebujete-li najít příslušný soud, navštivte odkaz na konci této stránky.

Hlavním cílem tohoto opatření je zabránit situacím, kdy by se každý z rodičů obrátil na soud ve své zemi a v jedné věci by byla vydána dvě rozhodnutí.

Zásadou je, že příslušným soudem je soud státu, v němž dítě obvykle pobývá.

Je rozhodnutí soudu vykonatelné v jiné zemi EU?

Mechanismus uznávání a výkonu rozhodnutí zajišťuje, že vydané soudní rozhodnutí je v ostatních zemích EU uplatňováno. Usnadňuje tak osobám s rodičovskou odpovědností uplatňovat svá práva.

Konkrétně to znamená, že rozsudek týkající se práva na styk s dítětem bude uznán v jiném členském státě EU, aniž by bylo zapotřebí zvláštního řízení, čímž se podporují lepší vztahy mezi dítětem a oběma rodiči.

Která pravidla EU se použijí?

Součástí [nařízení Brusel IIa](#) jsou pravidla pro řešení přeshraničních případů mezi dětmi a jejich rodiči. Tato pravidla platí stejně pro všechny děti, ať již se narodily v manželství, či mimo ně. Nařízení Brusel IIa je úhelným kamenem soudní spolupráce EU ve věcech manželských a věcech rodičovské zodpovědnosti. Nařízení je použitelné od 1. března 2005 ve všech členských státech EU kromě Dánska.

Chcete-li získat podrobné informace o právu některého členského státu, zvolte si jeho vlajčku.

Související internetové odkazy

[Najděte mediátora](#)

[Najděte příslušný soud](#)

[Přečtěte si leták](#)

Poslední aktualizace: 18/01/2019

Tyto stránky spravuje Evropská komise. Informace na této stránce nemusí nezbytně vyjadřovat oficiální stanovisko Evropské komise. Komise neodpovídá ani neručí za informace nebo údaje, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Pokud jde o předpisy v oblasti autorských práv pro webové stránky EU, viz právní upozornění.

Rodičovská zodpovědnost - Bulharsko

1 Co znamená pojem „rodičovská odpovědnost“ v praxi? Jaká jsou práva a povinnosti osoby s rodičovskou odpovědností?

Bulharská legislativa v souvislosti s rodičovskou odpovědností a péčí o dítě používá pojmy „rodičovská práva a povinnosti“ a „výkon rodičovských práv“. Koncept rodičovské odpovědnosti zahrnuje veškerá práva a povinnosti, které rodič ve vztahu k nezletilému dítěti má.

Bulharské právo rozlišuje mezi nezletilými osobami mladšími 14 let a nezletilými osobami ve věku mezi 14 a 18 lety. Výkon rodičovských práv se týká obou věkových skupin.

Dojde-li k osvojení, uplatní se mezi osvojencem a jeho potomky na straně jedné a osvojitelem a jeho příbuznými na straně druhé stejná práva a povinnosti, jako mezi pokrevními příbuznými, zatímco práva a povinnosti mezi osvojencem a jeho potomky na jedné straně a jejich pokrevními příbuznými na straně druhé zanikají.

V rozhodnutí o rozvodu manželství soud zároveň upraví výkon rodičovských práv, osobní vztahy a vyživovací povinnost vůči dítěti, které se v tomto manželství narodilo, stejně jako způsob využití rodinné domácnosti. Vezme přitom v úvahu zájmy dítěte.

Soud jednoho z rodičů pověří výkonem rodičovských práv, stanoví opatření pro výkon těchto práv, upraví vztahy mezi dítětem a jeho rodiči a stanoví výživné na dítě. Soud bere při rozhodování o svěřeni rodičovské odpovědnosti jednomu z rodičů v úvahu všechny okolnosti, přičemž zohlední zájmy dítěte. Soud vyslechne rodiče i dítě, je-li starší 10 let.

2 Kdo obvykle nese rodičovskou odpovědnost vůči nezletilému?

Oba rodiče zpravidla vykonávají rodičovská práva společně a nerozdílně.

Zákon výslovně upravuje právo prarodičů na styk s dítětem.

Nezletilí děti jsou povinny žít se svými rodiči, ledaže existují závažné důvody, aby tomu tak nebylo. V případě porušení tohoto pravidla soud na základě žádosti rodičů a poté, co dítě starší 10 let vyslechne, nařídí, aby se ke svým rodičům vrátilo.

Každý z rodičů může sám zastupovat dítě mladší 14 let a udělovat souhlas k právním úkonům dítěte staršího 14 a mladšího 18 let, a to pouze v zájmu dítěte.

Nemovitý a movitý majetek nezletilého dítěte, s výjimkou majetku podléhajícího rychlé zkáze, je možné zcizit, zatížit zástavou nebo s ním nakládat pouze se souhlasem okresního soudu v místě obvyklého bydliště dítěte, a to pouze v případě, že je to nezbytné nebo ve zřejmém zájmu dítěte. Dary učiněné nezletilým dítětem, stejně jako právní úkony směřující ke vzdání se či půjčování majetku nezletilého dítěte nebo k zajištění závazků dalších osob tímto majetkem (zástava, hypotéka či ručení), jsou neplatné.

3 Pokud rodiče nejsou způsobilí nebo si nepřejí nést rodičovskou odpovědnost vůči svým dětem, je možné místo nich jmenovat jinou osobu?

Ohrožuje-li rodič svým jednáním dítě, jeho výchovu, zdraví či majetek, přijme okresní soud z vlastní iniciativy nebo na základě žádosti druhého rodiče či státního zástupce vhodná opatření v zájmu dítěte, přičemž dítěti zajistí vhodné ubytování, je-li to nezbytné.

Soud přijme vhodná opatření také v případě, že rodič není výkonu rodičovských práv schopen z důvodu trvalé fyzické či psychické nemoci, dlouhodobé nepřítomnosti nebo z jiných objektivních příčin. Rodič může být rodičovské odpovědnosti zbaven zejména v těchto obzvláště závažných případech: rodič o dítě nepečuje a dlouhodobě a bez řádného důvodu na něj neplatí výživné nebo rodič dítě umístil do specializovaného ústavu a nevyzvedl jej nejpozději 6 měsíců ode dne, kdy tak měl učinit.

Okresní soud zahájí soudní řízení o zbavení rodičovské odpovědnosti z moci úřední, popřípadě na základě žádosti druhého rodiče či státního zástupce.

Souběžně s rozhodnutím o omezení nebo zbavení rodičovské odpovědnosti soud rozhodne také o úpravě poměrů mezi rodiči a dítětem.

Na žádost rodiče nebo v případě, že se vyskytnou nové okolnosti, může soud rozhodnout o obnovení rodičovské odpovědnosti.

Soud z moci úřední informuje o zbavení rodičovské odpovědnosti a o jejím případném obnovení obec, v níž má rodič trvalé bydliště, aby bylo možné dítěti ve věku 14 až 18 let jmenovat opatrovníka nebo dítěti mladšímu 14 let poručníka.

Na základě žádosti orgánu sociální péče může soud nařídit, aby dítě žilo mimo rodinu, jestliže rodiče zemřeli, jsou neznámí, byli zbaveni rodičovské odpovědnosti nebo jim byl výkon rodičovské odpovědnosti omezen, pokud o dítě dlouhodobě z objektivního důvodu nebo bez řádného důvodu nepečují, popřípadě pokud je dítě vystaveno domácímu násilí a existuje-li vážná hrozba jeho fyzickému, mentálnímu, morálnímu, intelektuálnímu a sociálnímu vývoji. V takovém případě je dítě umístěno do ústavu či do náhradní rodiny, včetně případů podle článku 11 Haagské úmluvy o ochraně dětí z roku 1996.

Soud může rozhodnout o svěřeni dítěte do péče jeho příbuzným, popřípadě do náhradní rodinné péče či specializovaného ústavu. Po dobu soudního řízení zajistí orgán sociální péče příslušný na základě aktuálního místa pobytu dítěte jeho ubytování v rámci správního řízení o dočasném ubytování.

4 Jestliže jsou rodiče rozvedeni nebo žijí odděleně, jak se stanoví rodičovská odpovědnost pro budoucnost?

Pokud se rodiče, kteří žijí společně, neshodnou na záležitosti týkající se výkonu rodičovské odpovědnosti, okresní soud je – a je-li to nezbytné, také dítě – vyslechne a o sporu rozhodne. Proti takovému rozhodnutí je přípustné odvolání, které se řídí obecnými pravidly.

Jestliže rodiče nežijí společně a nemohou se dohodnout na tom, kdo bude mít dítě v péči, rozhodne v této věci okresní soud v místě obvyklého bydliště dítěte, přičemž dítě starší 10 let nejprve vyslechne. Proti takovému rozhodnutí je přípustné odvolání, které se řídí obecnými pravidly.

5 Jestliže se rodiče dohodnou na otázkách rodičovské odpovědnosti, jaké náležitosti musí splnit, aby tato dohoda byla právně závazná?

Rodiče mohou uzavřít mimosoudní dohodu týkající se svěřeni dítěte do péče, výkonu rodičovské odpovědnosti a úpravě styku rodiče, který rodičovská práva nevykonává, s dítětem, avšak taková dohoda není právně závazná. Bez ohledu na existenci mimosoudní dohody může kterýkoliv z rodičů podat žádost o úpravu způsobu výkonu rodičovské odpovědnosti nebo styku s dítětem k soudu, přičemž soud rozhodne s účinností od podání žádosti do budoucna. Stejná právní úprava se uplatní i na úpravu styku dítěte s rodičem, kterému dítě nebylo svěřeno do péče a který s dítětem nežije.

6 Jestliže se rodiče nedohodnou o otázkách rodičovské odpovědnosti, jaké jsou alternativní prostředky pro vyřešení sporu bez účasti soudu?

Podle zákona o mediaci mohou být rodinné spory řešeny prostřednictvím mediálního řízení, avšak výsledná dohoda týkající se výkonu rodičovské odpovědnosti se stane závaznou pouze poté, co jí v souladu s ustanoveními občanského soudního řádu výslovně potvrdí soud.

7 Jestliže se rodiče obrátí na soud, o jakých otázkách týkajících se nezletilého může soud rozhodnout?

Soudce může rozhodnout o všech záležitostech předložených soudu, včetně určení místa obvyklého bydliště dítěte, stanovení rodiče, kterému bude svěřen výkon rodičovské odpovědnosti, úpravy styku druhého rodiče s dítětem, práva druhého rodiče dítě navštěvovat / mít k němu přístup, stanovení výživného, výběru školy, volby jména dítěte atp. Viz také odpovědi na otázky č. 3 a 4.

8 Jestliže soud rozhodne o svěřeni dítěte do péče výlučně jednomu z rodičů, znamená to, že tento rodič může rozhodovat o všem, co se tohoto dítěte týká, aniž by to musel konzultovat s druhým rodičem?

Obecně platí, že rodič, který vykonává rodičovskou odpovědnost, přijímá rozhodnutí týkající se každodenního života dítěte, včetně například výběru školy. V některých záležitostech je vyžadován souhlas obou rodičů, například pokud jde o vystavení průkazů totožnosti dítěti či pokud má dítě opustit zemi, a to bez ohledu na délku a účel cesty, včetně prázdnin.

9 Jestliže soud rozhodne o společné péči rodičů, co to v praxi znamená?

Nežijí-li rodiče společně, je soud povinen stanovit, kterému z rodičů bude svěřen výkon rodičovské odpovědnosti, a upravit výkon práva na styk druhého rodiče s dítětem. Nic však nebrání tomu, aby se rodiče u soudu dohodli na úpravě styku druhého rodiče s dítětem, která jde nad rámec běžné úpravy. Judikatura se shoduje na tom – a strany rodinných sporů to obecně přijímají –, že obvyklá úprava práva druhého rodiče na styk s dítětem zahrnuje dva a více nepracovních dní v měsíci a pevně stanovený počet týdnů během prázdnin.

10 Na jaký soud nebo úřad je třeba se obrátit s žalobou přiznání o rodičovské odpovědnosti? Jaké náležitosti je nutno dodržet a jaké dokumenty je třeba předložit?

Příslušným je okresní soud v místě obvyklého bydliště odpůrce. Týká-li se návrh nároku dítěte na výživné, může jej navrhovatel podat také u soudu v místě svého obvyklého bydliště.

11 Jaké řízení se v těchto případech používá? Existuje zrychlené řízení?

Řízení ve věcech týkajících se rodičovské odpovědnosti se řídí obecnými procesními předpisy.

Je-li věc řešena v rámci probíhajícího rozvodového řízení, mohou rodiče soud požádat o přijetí předběžných opatření týkajících se úpravy výkonu rodičovské odpovědnosti a styku druhého rodiče s dítětem.

12 Mohu získat právní pomoc na pokrytí nákladů řízení?

Strany mají právo na právní pomoc v souladu s obecnou úpravou poskytování právní pomoci podle zákona o právní pomoci.

13 Je možno se odvolat proti rozhodnutí ve věci rodičovské odpovědnosti?

Rozhodnutí okresního soudu je možné napadnout odvoláním ke krajskému soudu, a to ve lhůtě dvou týdnů od doručení vyhotovení rozhodnutí v souladu s obecnou úpravou odvolacího řízení.

14 V určitých případech může být nezbytné obrátit se na soud, aby rozhodnutí ohledně rodičovské odpovědnosti vymohl. Jaký postup se v těchto případech použije?

Výkon soudních rozhodnutí probíhá v souladu s občanským soudním řádem. Občanský soudní řád obsahuje podrobnou úpravu povinnosti konat nebo zdržet se určitého jednání a povinnosti dítě předat. Rozsudek může být nuceně vykonán prostřednictvím soudního vykonavatele nebo soukromého exekutora, kterého si navrhovatel zvolí.

15 Co bych měl učinit, aby bylo rozhodnutí o rodičovské zodpovědnosti, které bylo vydáno soudem v jiném členském státě, uznáno a vykonáno v tomto členském státě?

Použitelným právním předpisem je nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské odpovědnosti a ustanovení § 621 občanského soudního řádu (účinný od 24. července 2007).

16 Na který soud v tomto členském státě bych se měl obrátit, chci-li napadnout uznání rozhodnutí o rodičovské zodpovědnosti, které bylo vydáno soudem v jiném členském státě? Jaký postup se v těchto případech použije?

Použitelným právním předpisem je nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské odpovědnosti a ustanovení § 621 občanského soudního řádu (účinný od 24. července 2007).

Soudem příslušným k projednání věci je okresní soud v místě obvyklého bydliště odpůrce. Nemá-li odpůrce trvalé bydliště v Bulharsku, pak soud v místě obvyklého bydliště navrhovatele, a pokud ani navrhovatel obvyklé bydliště v Bulharsku nemá, je příslušným Městský soud v Sofii.

Žádost o uznání a výkon rozhodnutí vydaného cizím soudem nebo rozhodnutí jiného orgánu cizího státu ve věcech rodičovské odpovědnosti nebo obnovení výkonu rodičovské odpovědnosti v případě neoprávněného odebrání dítěte podle Evropské úmluvy o uznávání a výkonu rozhodnutí o výchově dětí a obnovení výchovy dětí ze dne 20. května 1980 (ratifikována zákonem, Úřední věstník č. 21 z roku 2003 (č. 104 z roku 2003) („Lucemburská úmluva“) se podává k Městskému soudu v Sofii. Soud nařídí veřejné jednání za účasti Ministerstva spravedlnosti nebo žadatele, stran dotčeného rozhodnutí vydaného v cizím státě a státního zástupce. Soud dítě vyslechne, požádá-li o to orgán sociální péče v místě bydliště dítěte. Řízení o uznání a výkonu rozhodnutí vydaného v cizím státě se přeruší z následujících důvodů: ohledně předmětu sporu probíhá soudní řízení, které bylo zahájeno později, než řízení ve státě, v němž bylo dotčené rozhodnutí vydáno. Stejný postup se uplatní i v případě, že u bulharských soudů již probíhá řízení o uznání a výkonu jiného rozhodnutí. Příslušný soud je neprodleně informován a soudce je povinen přijmout rozhodnutí ve lhůtě jednoho měsíce od tohoto oznámení.

Rozhodnutí musí být vydáno ve lhůtě jednoho měsíce od podání žádosti. Rozhodnutí je možné napadnout odvoláním k Odvolacímu soudu v Sofii, jehož rozhodnutí je konečné.

Stejný postup se uplatní také u žádostí o uznání a výkon rozhodnutí vydaného po odebrání dítěte v případě, že toto rozhodnutí konstatuje, že odebrání bylo protiprávní. Uznání a výkon rozhodnutí vydaného v jiném signatářském státě Lucemburské úmluvy je odmítnuto na základě článků 8 a 9, jestliže jsou splněny předpoklady stanovené v článku 10 odst. 1 úmluvy, a potvrzeno pouze v případě, že je toto rozhodnutí vykonatelné ve státě, který jej přijal. Stejný postup se uplatní i v případech řídicích se Úmluvou o pravomoci orgánů, použitelném právu, uznávání, výkonu a spolupráci ve věcech rodičovské odpovědnosti a opatření k ochraně dětí.

17 Jaké právo použije soud v řízení o rodičovské zodpovědnosti, jestliže dítě nebo strany nežijí v tomto členském státě nebo mají různou státní příslušnost?

Vztah mezi rodiči a jejich dítětem se řídí právním řádem státu jejich obvyklého bydliště. Pokud rodiče a dítě nemají obvyklé bydliště ve stejném státě, je pro určení rozhodného práva určující místo obvyklého bydliště dítěte nebo jeho státní příslušnost – podle toho, co je pro dítě výhodnější. Záležitosti spojené s opatrovnictvím a poručnictvím se řídí právem státu, v němž má osoba, jíž je opatrovník nebo poručník ustaven, místo obvyklého bydliště. Vztah mezi osobou, jíž byl opatrovník nebo poručník ustaven, a jejím opatrovníkem či poručníkem se řídí právním řádem, který se uplatnil při jeho ustavení.

Poslední aktualizace: 17/10/2016

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Příklad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Rodičovská zodpovědnost - Česká republika

1 Co znamená pojem „rodičovská odpovědnost“ v praxi? Jaká jsou práva a povinnosti osoby s rodičovskou odpovědností?

Pojem „rodičovská odpovědnost“ je zakotven v Občanském zákoníku (zákon č. 89/2012 Sb.). Tento pojem zahrnuje soubor práv a povinností rodičů, které spočívají v:

- péči o dítě, zahrnující zejména péči o jeho zdraví, jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj, ochraně dítěte,
- udržování osobního styku s dítětem,
- zajišťování jeho výchovy a vzdělání,
- určení místa jeho bydliště,
- zastupování dítěte a spravování jeho jmění.

Rodičovská odpovědnost vzniká narozením dítěte a zaniká, jakmile dítě nabude plné svéprávnosti. Trvání a rozsah rodičovské odpovědnosti může změnit jen soud. Rodičovskou odpovědnost vykonávají rodiče v souladu se zájmy dítěte. Před rozhodnutím, které se dotýká zájmu dítěte, sdělí rodiče dítěti vše

potřebné, aby si mohlo vytvořit vlastní názor o dané záležitosti a rodičům jej sdělit; to neplatí, není-li dítě schopno sdělení náležitě přijmout nebo není schopno vytvořit si vlastní názor nebo není schopno tento názor rodičům sdělit. Názoru dítěte rodiče věnují patřičnou pozornost a berou názor dítěte při rozhodování v úvahu. Rodičovskou odpovědnost týkající se osoby dítěte vykonávají rodiče způsobem a v míře odpovídající stupni vývoje dítěte. Rozhodují-li rodiče o vzdělání nebo o pracovním uplatnění dítěte, vezmou v úvahu jeho názor, schopnosti a nadání.

Dokud se dítě nestane svéprávným, mají rodiče právo usměrňovat své dítě výchovnými opatřeními, jak to odpovídá jeho rozvíjejícím se schopnostem, včetně omezení sledujících ochranu morálky, zdraví a práv dítěte, jakož i práv jiných osob a veřejného pořádku. Dítě je povinno se těmto opatřením podřídit. Výchovné prostředky lze použít pouze v podobě a míře, která je přiměřená okolnostem, neohrožuje zdraví dítěte ani jeho rozvoj a nedotýká se lidské důstojnosti dítěte.

Má se za to, že každý nezletilý, který nenabyl plné svéprávnosti, je způsobilý k právním jednáním co do povahy přiměřeným rozumové a volní vyspělosti nezletilých jeho věku. Rodiče mají povinnost a právo zastupovat dítě při právních jednáních, ke kterým není právně způsobilé. Rodiče zastupují dítě společně, jednat však může každý z nich; jedná-li jeden z rodičů v záležitosti dítěte sám vůči třetí osobě, která je v dobré víře, má se za to, že jedná se souhlasem druhého rodiče. Rodič nemůže dítě zastoupit, jestliže by mohlo dojít ke střetu zájmů mezi ním a dítětem nebo mezi dětmi těchto rodičů. V takovém případě jmenuje soud dítěti opatrovníka. Nedohodnou-li se rodiče, který z nich dítě při právním jednání zastoupí, rozhodne soud na návrh rodiče, který z rodičů bude za dítě právně jednat a jakým způsobem.

Rodiče mají povinnost a právo pečovat o jmění dítěte, především je jako řádní hospodáři spravovat. S peněžními prostředky, o kterých lze předpokládat, že nebudou zapotřebí k úhradě výdajů souvisejících s majetkem dítěte, musí bezpečně nakládat. Při právním jednání, které se týká jednotlivé součásti jmění dítěte, vystupují rodiče jako jeho zástupci; rodič nemůže dítě zastoupit, jestliže by mohlo dojít ke střetu zájmů mezi ním a dítětem nebo mezi dětmi těchto rodičů. V takovém případě jmenuje soud dítěti opatrovníka. Poruší-li rodiče povinnost pečovat o jmění dítěte jako řádní hospodáři, nahradí dítěti škodu z toho vzniklou společně a nerozdílně. Nedohodnou-li se rodiče o podstatných věcech při péči o jmění dítěte, rozhodne na návrh rodiče soud. K právnímu jednání, které se týká existujícího i budoucího jmění dítěte nebo jednotlivé součásti tohoto jmění, potřebují rodiče souhlas soudu, ledaže se jedná o běžné záležitosti, nebo o záležitosti sice výjimečné, ale týkající se zanedbatelné majetkové hodnoty.

2 Kdo obvykle nese rodičovskou odpovědnost vůči nezletilému?

Rodičovská odpovědnost náleží stejně oběma rodičům. Má ji každý rodič, ledaže jí byl zbaven. Není podstatné, zda jsou rodiče dítěte sezdaní či nikoli, a zda se dítě narodilo v manželství či mimo něj.

Rodičovskou odpovědnost vykonávají rodiče ve vzájemné shodě. Hrozí-li při rozhodování o záležitosti dítěte nebezpečí z prodlení, může jeden z rodičů rozhodnout nebo dát přivolení sám; je ale povinen neprodleně sdělit druhému rodiči, jaký je stav věcí. Jedná-li jeden z rodičů v záležitosti dítěte sám vůči třetí osobě, která je v dobré víře, má se za to, že jedná se souhlasem druhého rodiče. Nedohodnou-li se rodiče v záležitosti, která je pro dítě významná zejména se zřetelem k jeho zájmu, rozhodne soud na návrh rodiče; to platí i tehdy, vyloučil-li jeden rodič z rozhodování o významné záležitosti dítěte druhého rodiče. Za významnou záležitost se považují zejména nikoli běžné léčebné a obdobné zákroky, určení místa bydliště a volba vzdělání nebo pracovního uplatnění dítěte.

Brání-li rodiči ve výkonu jeho rodičovské odpovědnosti závažná okolnost a lze-li se domnívat, že je toho v souladu se zájmy dítěte třeba, může soud rozhodnout, že se výkon rodičovské odpovědnosti pozastavuje. Nevykonává-li rodič svoji rodičovskou odpovědnost řádně a vyžaduje-li to zájem dítěte, soud jeho rodičovskou odpovědnost omezí, nebo omezí její výkon, a zároveň stanoví rozsah tohoto omezení. Zneužívá-li rodič svoji rodičovskou odpovědnost nebo její výkon, anebo svoji rodičovskou odpovědnost nebo její výkon závažným způsobem zanedbává, soud jej jeho rodičovské odpovědnosti zbaví. Spáchal-li rodič proti svému dítěti úmyslný trestný čin, nebo použil-li rodič své dítě, které není trestně odpovědné, ke spáchání trestného činu, soud zvlášť posoudí, nejsou-li tu důvody pro zbavení rodiče jeho rodičovské odpovědnosti.

Nežije-li některý z rodičů nebo není-li znám, nemá-li některý z rodičů rodičovskou odpovědnost, nebo je-li výkon jeho rodičovské odpovědnosti pozastaven, vykonává rodičovskou odpovědnost druhý rodič; to platí i tehdy, je-li rodičovská odpovědnost jednoho z rodičů omezena nebo je-li omezen její výkon. Nemá-li žádný z rodičů rodičovskou odpovědnost v plném rozsahu nebo je-li výkon rodičovské odpovědnosti obou rodičů pozastaven, anebo je-li rodičovská odpovědnost rodičů dotčena některým z uvedených způsobů, ale každého jinak, jmenuje soud dítěti poručníka, kterému náleží povinnosti a práva rodičů nebo jejich výkon na místě rodičů. Je-li rodičovská odpovědnost rodičů omezena nebo je-li omezen její výkon, jmenuje soud dítěti opatrovníka.

Pokud je dítě osvojené, práva a povinnosti vyplývající z rodičovské odpovědnosti se přenášá na jeho osvojitele, a to okamžikem, kdy rozhodnutí soudu o osvojení dítěte nabyde právní moci.

3 Pokud rodiče nejsou způsobilí nebo si nepřejí nést rodičovskou odpovědnost vůči svým dětem, je možné místo nich jmenovat jinou osobu?

Rozhodne-li soud o omezení svéprávnosti rodiče, rozhodne zároveň o jeho rodičovské odpovědnosti. Výkon rodičovské odpovědnosti nezletilého rodiče, který dříve přiznáním svéprávnosti nebo uzavřením manželství nenabyl plné svéprávnosti, je až do doby, kdy nabude plnou svéprávnost, pozastaven; to neplatí o výkonu povinnosti a práva péče o dítě, ledaže soud vzhledem k sobě rodiče rozhodne, že výkon této povinnosti a tohoto práva se pozastavuje až do doby, kdy rodič nabude plnou svéprávnost. Výkon rodičovské odpovědnosti rodiče, jehož svéprávnost byla v této oblasti omezena, je po dobu omezení jeho svéprávnosti pozastaven, ledaže soud rozhodne, že se rodiči vzhledem k jeho osobě zachovává výkon povinnosti a práva péče o dítě a osobního styku s dítětem.

Není-li tu žádný z rodičů, který má a vůči svému dítěti vykonává rodičovskou odpovědnost v plném rozsahu, soud jmenuje dítěti poručníka. Poručník má vůči dítěti zásadně všechny povinnosti a práva jako rodič, ale nemá k dítěti vyživovací povinnost. S ohledem na osobu poručníka nebo poměry dítěte, jakož i s ohledem na to, z jakého důvodu rodiče nemají všechny povinnosti a práva, může být výjimečně okruh povinností a práv poručníka vymezen jinak. Poručník musí být plně svéprávný a svým způsobem života zaručovat, že je schopen funkci řádně vykonávat. Do funkce poručníka může soud jmenovat i dvě osoby, kterými budou zpravidla manželé. Není-li to v rozporu se zájmy dítěte, jmenuje soud poručníkem toho, koho naznačili rodiče. Jinak soud jmenuje poručníkem některou z osob příbuzných nebo blízkých dítěti nebo jeho rodině, ledaže rodič takovou osobu výslovně vyloučil. Není-li takové osoby, jmenuje soud poručníkem jiného vhodného člověka. Pokud za poručníka dítěte nemůže být ustanovená fyzická osoba, soud pověří orgán sociálně-právní ochrany dětí, a to až do doby, kdy soud jmenuje dítěti jiného poručníka nebo dokud se poručník neujme funkce. Poručník podléhá dozoru soudu. Sestavuje soupis jmění jak na počátku, tak na konci funkce. Pravidelně předkládá soudu zprávy o dítěti, jeho vývoji a účty ze správy jmění. Každé rozhodnutí poručníka v nikoli běžné záležitosti musí být schváleno soudem.

Další možností je svěřit dítě do pěstounské péče. Pěstounství je osobní péčí o dítě třetí osobou; nedochází při něm však k přijetí cizího dítěte za své jako v případě osvojení. Pěstoun při výchově dítěte vykonává přiměřeně povinnosti a práva rodičů. Je povinen a oprávněn rozhodovat jen o běžných záležitostech dítěte, v těchto záležitostech dítě zastupovat a spravovat jeho jmění. Má povinnost informovat rodiče dítěte o jeho podstatných záležitostech. Vyžadují-li to okolnosti, stanoví další povinnosti a práva pěstouna soud. Rodičům zůstávají vůči dítěti zachovány povinnosti a práva vyplývající z rodičovské odpovědnosti, včetně práva se s dítětem osobně a pravidelně stýkat i práva na informace o dítěti, s výjimkou práv a povinností, které zákon stanoví pěstounovi, ledaže soud z důvodů hodných zvláštního zřetele rozhodne jinak. Pěstoun vůči dítěti nemá vyživovací povinnost.

Pěstoun musí skýtat záruky řádné péče, mít bydliště na území České republiky a musí souhlasit se svěřením dítěte do pěstounské péče. Je jím zpravidla příbuzný, ale může to být i třetí osoba, které orgán sociálně-právní ochrany dětí zprostředkoval pěstounství (za tímto účelem krajský úřad vede evidenci

žadatelů vhodných stát se pěstouny). Soud může dítě svěřit do pěstounské péče na přechodnou dobu (například po dobu pobytu rodiče v léčebně) i na neurčito. Pěstounství tak může řešit nastalé krize v rodině nebo zajistit péči v náhradním rodinném prostředí. Aby byl snížen počet dětí umístovaných do ústavů nebo zařízení ústavního typu, má pěstounská péče přednost před ústavní výchovou. Pěstoun pobírá od státu dávky pěstounské péče (např. příspěvek na úhradu potřeb dítěte, příspěvek při ukončení pěstounské péče, odměnu pěstouna atd.)

Občanský zákoník dále upravuje institut svěření dítěte do péče jiné osoby pro případ, že o dítě nemůže osobně pečovat žádný z rodičů ani poručník. Takové svěření nenahrazuje pěstounskou péči, ani péči, která musí předcházet osvojení. Má přednost před péčí o dítě v ústavní výchově. Pečující osoba musí skýtat záruky řádné péče, mít bydliště na území České republiky a souhlasit se svěřením dítěte do osobní péče. Povinnosti a práva pečující osoby vymezí soud, jinak se přiměřeně použije úprava pěstounství.

Rodiče jako zákonní zástupci mohou pro vyřízení záležitostí dítěte, nejedná-li se o záležitosti osobního stavu, uzavřít smlouvu o zastoupení osobou s odbornými znalostmi, popřípadě i jinou vhodnou osobou. Uzavře-li dítě smlouvu o zastoupení, nemá to vliv na zákonné zastoupení dětí rodiči. Nedojde-li mezi zákonným a smluvním zástupcem k dohodě, rozhodne soud v souladu se zájmy dítěte.

Jsou-li výchova dítěte nebo jeho tělesný, rozumový či duševní stav, anebo jeho řádný vývoj ohroženy nebo narušeny do té míry, že je to v rozporu se zájmy dítěte, anebo jsou-li tu vážné důvody, pro které rodiče nemohou jeho výchovu zabezpečit, může soud jako nezbytné opatření nařídit ústavní výchovu. Učiní tak zejména tehdy, kdy dříve učiněná opatření nevedla k nápravě. Soud přitom vždy zvažuje, zda není na místě dát přednost svěření dítěte do péče fyzické osoby. Ústavní výchovu lze nařídit nejdéle na dobu tří let, přičemž je možné ji prodloužit (i opakovaně), jestliže důvody pro nařízení ústavní výchovy stále trvají (vždy maximálně na tři roky). Pominou-li důvody, pro které byla ústavní výchova nařízena, nebo je-li možné zajistit dítěti jinou než ústavní péči, soud neprodleně ústavní výchovu zruší a zároveň rozhodne podle okolností o tom, komu bude napříště dítě svěřeno do péče.

4 Jestliže jsou rodiče rozvedeni nebo žijí odděleně, jak se stanoví rodičovská odpovědnost pro budoucnost?

Rozhodnutí o péči o dítě je nezbytnou podmínkou rozvodu manželství jeho rodičů. Při rozhodování soud uváží zájem dítěte; od souhlasného stanoviska rodičů se soud odchýlí jen tehdy, vyžaduje-li to zájem dítěte. Soud může svěřit dítě do péče jednoho z rodičů, nebo do střídavé péče, nebo do společné péče; soud může dítě svěřit i do péče jiné osoby než rodiče, je-li to potřebné v zájmu dítěte. Soud bere ohled na osobnost dítěte, zejména na jeho vlohy a schopnosti ve vztahu k vývojovým možnostem a životním poměrům rodičů, jakož i na citovou orientaci a zázemí dítěte, na výchovné schopnosti každého z rodičů, na stávající a očekávanou stálost výchovného prostředí, v němž má dítě napříště žít, na citové vazby dítěte k jeho sourozencům, prarodičům, popřípadě dalším příbuzným i nepříbuzným osobám. Soud vezme vždy v úvahu, který z rodičů dosud o dítě řádně pečoval a řádně dbal o jeho citovou, rozumovou a mravní výchovu, jakož i to, u kterého z rodičů má dítě lepší předpoklady zdravého a úspěšného vývoje. Soud dbá rovněž na právo dítěte na péči obou rodičů a udržování pravidelného osobního styku s nimi, na právo druhého rodiče, jemuž dítě nebude svěřeno, na pravidelnou informaci o dítěti, dále soud bere zřetel rovněž ke schopnosti rodiče dohodnout se na výchově dítěte s druhým rodičem. Soud může rozhodnout i tak, že schválí dohodu rodičů, ledaže je zřejmé, že dohodnutý způsob výkonu rodičovské odpovědnosti není v souladu se zájmem dítěte.

Nežijí-li spolu rodiče nezletilého dítěte, které není plně svéprávné, a nedohodnou-li se o úpravě péče o takové dítě, rozhodne o ní i bez návrhu soud. Řídí se obdobnými pravidly pro rozhodování o péči o dítě jako v případě rozvodu manželství.

Rodič, který má dítě v péči, a druhý rodič se spolu dohodnou, jak se rodič, který dítě v péči nemá, bude s dítětem stýkat. Nedohodnou-li se rodiče, nebo vyžaduje-li to zájem na výchově dítěte a poměry v rodině, soud styk rodiče s dítětem upraví. V odůvodněných případech může soud určit místo styku rodiče s dítětem. Je-li to nutné v zájmu dítěte, soud omezí právo rodiče osobně se stýkat s dítětem, anebo tento styk i zakáže.

Změní-li se poměry, soud změní rozhodnutí týkající se výkonu povinností a práv vyplývajících z rodičovské odpovědnosti i bez návrhu.

5 Jestliže se rodiče dohodnou na otázkách rodičovské odpovědnosti, jaké náležitosti musí splnit, aby tato dohoda byla právně závazná?

V případě rozvodu rodičů musí dohoda mezi rodiči o způsobu výkonu rodičovské odpovědnosti upravovat, jak bude každý z rodičů o dítě po rozvodu rodičů pečovat. Rodiče v dohodě mohou také upravit styk rodičů s dítětem. Taková dohoda podléhá souhlasu soudu. Soud schválí dohodu rodičů, ledaže je zřejmé, že dohodnutý způsob výkonu rodičovské odpovědnosti není v souladu se zájmy dítěte. Obdobně to platí i pro dohodu rodičů v případě, že spolu rodiče dítěte nežijí.

6 Jestliže se rodiče nedohodnou o otázkách rodičovské odpovědnosti, jaké jsou alternativní prostředky pro vyřešení sporu bez účasti soudu?

Za účelem ochrany zájmů dítěte soud v řízení o péči o nezletilé vede rodiče k nalezení smírného řešení. Soud může rodičům uložit na dobu nejvýše 3 měsíců účast na mimosoudním smířčím nebo mediačním jednání nebo rodinné terapii nebo jim nařídit setkání s odborníkem v oboru pedopsychologie. Mimoto je možné využít služeb tzv. manželských a rodinných poraden, které poskytují pomoc prostřednictvím kvalifikovaných psychologů a sociálních pracovníků.

Dále orgán sociálně-právní ochrany dětí může rodiči, který nerespektuje práva dítěte nebo druhého rodiče (např. na péči, na pravidelný styk), domluvit, poučit ho o právní úpravě a následcích jeho chování. Orgán sociálně-právní ochrany dětí rovněž může uložit rodičům povinnost využít odbornou poradenskou pomoc, pokud rodiče nejsou schopni řešit problémy spojené s výchovou dítěte bez odborné poradenské pomoci, zejména při sporech o úpravě výchovy dítěte nebo úpravě styku s dítětem.

7 Jestliže se rodiče obrátí na soud, o jakých otázkách týkajících se nezletilého může soud rozhodnout?

Za splnění předepsaných podmínek může soud na žádost rodičů rozhodnout zejména o těchto záležitostech týkajících se poměrů mezi rodiči a dětmi:

práva osobního charakteru (např. právo určit jméno a příjmení dítěte či právo dát souhlas s osvojením dítěte)

péče o dítě a úprava styku s dítětem,

náhradní formy péče o dítě (např. poručenství, svěření dítěte do péče jiné osoby, pěstounství, ústavní výchova),

vyživovací povinnost,

zastupování a péče o jmění dítěte, souhlas s právním jednáním dítěte,

o záležitostech pro dítě významných, na nichž se rodiče nemohou dohodnout (za významnou záležitost se považují zejména nikoli běžné léčebné a obdobné zákroky, určení místa bydliště a volba vzdělání nebo pracovního uplatnění dítěte).

Nejčastěji soud rozhoduje o tom, komu svěří dítě do péče, eventuálně o úpravě styku s dítětem, a o úpravě výživného.

8 Jestliže soud rozhodne o svěření dítěte do péče výlučně jednomu z rodičů, znamená to, že tento rodič může rozhodovat o všem, co se tohoto dítěte týká, aniž by to musel konzultovat s druhým rodičem?

Péče o dítě je pouze částí práv a povinností, které zahrnuje rodičovská odpovědnost. Pokud tedy rodič, jemuž dítě nebylo svěřeno do péče, nebyl zbaven rodičovské odpovědnosti, ani mu nebyla rodičovská odpovědnost omezena či pozastavena, nadále je ve vztahu k ostatním složkám rodičovské odpovědnosti vykonává a neztrácí právo rozhodovat o významných záležitostech týkajících se dítěte. Rodičovskou odpovědnost vykonávají rodiče ve vzájemné shodě a v souladu se zájmem dítěte. Hrozí-li při rozhodování o záležitosti dítěte nebezpečí z prodlení, může jeden z rodičů rozhodnout nebo dát přivolení sám; je ale povinen neprodleně sdělit druhému rodiči, jaký je stav věcí.

Nedohodnou-li se rodiče v záležitosti, která je pro dítě významná zejména se zřetelem k jeho zájmu, rozhodne soud na návrh rodiče; to platí i tehdy, vyloučil-li jeden rodič z rozhodování o významné záležitosti dítěte druhého rodiče. Soud rovněž rozhodne na návrh rodiče v případě, že se rodiče nedohodnou, který z nich dítě zastoupí při právním jednání či o podstatných věcech při péči o jmění dítěte.

Rodiče jsou povinni si vzájemně sdělit vše podstatné, co se týká dítěte a jeho zájmů.

9 Jestliže soud rozhodne o společné péči rodičů, co to v praxi znamená?

Občanský zákoník rozlišuje mezi svěřením dítěte do péče jednoho z rodičů, do střídavé péče, do společné péče, nebo do péče jiné osoby než rodiče. Při rozhodování o svěřením do péče soud rozhoduje tak, aby jeho rozhodnutí odpovídalo zájmům dítěte. Rozhodnutí o společné nebo střídavé péči může soud vydat, pokud jsou rodiče spolu schopni komunikovat a vzájemně spolupracovat.

Společná péče (společná výchova)

Tato forma úpravy péče o dítě znamená, že zde není konkrétní rozhodnutí o svěřením dítěte do výchovy jednoho z rodičů. V praxi to znamená, že při společné péči může jeden rodič např. zabezpečovat vzdělávací potřeby dítěte a druhý jeho sportovní aktivity anebo se jeden rodič stará o jazykové studium dítěte, zatímco druhý rodič se věnuje jiným mimoškolním aktivitám dítěte. Oba rodiče se podílí na poskytování zdravotní péče a zabezpečování materiálních potřeb dítěte (např. vaření, úklid, ošacení atd.). Má-li být dítě svěřeno do společné péče, je třeba, aby s tím rodiče souhlasili.

Střídavá péče (střídavá výchova)

Střídavá péče znamená, že se dítě svěří do výchovy střídavě jednomu z rodičů na přesně stanovené časové období. Soud zároveň vymezí práva a povinnosti uplatňující se po čas těchto časových období.

10 Na jaký soud nebo úřad je třeba se obrátit s žalobou přiznání o rodičovské odpovědnosti? Jaké náležitosti je nutno dodržet a jaké dokumenty je třeba předložit?

S návrhem, který se týká rodičovských práv a povinností, je nutné se obrátit na okresní soud (v Praze na obvodní soud, v Brně na Městský soud), v jehož obvodu má nezletilé dítě bydliště, a nemá-li bydliště, okresní soud, v jehož obvodu se zdržuje. Soud může v záležitostech týkajících se nezletilých dětí rozhodovat i bez návrhu.

Náležitosti návrhu závisí na druhu návrhu. Je však nutné vždy uvést jméno, příjmení, bydliště účastníků, popřípadě rodná čísla účastníků a jejich zástupců, vylíčení rozhodujících skutečností, označení důkazů, jichž se navrhovatel dovolává, a musí z něj být patrné, čeho se navrhovatel domáhá a kterému soudu je návrh určen.

Návrh musí obsahovat všechny důležité dokumenty týkající se dané záležitosti – např. rodný list, oddací list, předcházející rozhodnutí soudu týkající se dítěte apod. Návrh v listinné podobě je třeba předložit v potřebném množství stejnopisů, aby jeden stejnopis zůstal u soudu a aby každý účastník dostal jednu kopii, je-li to třeba.

11 Jaké řízení se v těchto případech používá? Existuje zrychlené řízení?

Soud může zahájit řízení ve věcech péče soudu o nezletilé i tehdy, pokud ve věci nebyl podán návrh.

Pomocí předběžného opatření může soud ještě před vydáním rozhodnutí ve věci samé, je-li třeba, aby zatímně byly upraveny poměry účastníků, nebo je-li obava, že by výkon soudního rozhodnutí byl ohrožen, uložit účastníku řízení, aby platil výživné v nezbytné míře anebo svěřit dítě do péče jednoho z rodičů, popř. osobě, kterou ustanoví soud. Předběžné opatření se obecně vydává na návrh, avšak v případech, kdy lze bez návrhu zahájit řízení ve věci samé (tedy i řízení ve věcech péče soudu o nezletilé), lze i předběžné opatření nařídit bez návrhu. Příslušným k nařízení předběžného opatření je soud, který je příslušný k řízení o věci, nestanoví-li zákon jinak. Návrh na nařízení předběžného opatření musí obsahovat náležitosti dle § 42 odst. 4 a dle § 75 občanského soudního řádu (zákon č. 99/1963 Sb., ve znění pozdějších předpisů), tedy zejména: údaj o tom, kterému soudu je návrh určen; kdo návrh činí a jaké věci se týká, tj. vylíčení skutečností, které odůvodňují takové předběžné opatření, jaké je navrhováno; co se návrhem sleduje, tj. jakého předběžného opatření se navrhovatel domáhá; vylíčení skutečností o tom, že je třeba zatímně upravit poměry účastníků nebo že je tu obava, že by výkon soudního rozhodnutí byl ohrožen a dále označení dne, v němž byl návrh vyhotoven a podpis navrhovatele nebo jeho zástupce. K návrhu je nutné připojit listiny, jichž se navrhovatel dovolává. Obecně u předběžných opatření platí, že k zajištění náhrady škody nebo jiné újmy, která by vznikla předběžným opatřením, je navrhovatel povinen složit nejpozději ve stejný den, kdy podal u soudu návrh na nařízení předběžného opatření, jistotu v předepsané výši. Ovšem jde-li o předběžné opatření ve věci výživného nebo jde-li o předběžné opatření, které může soud nařídit i bez návrhu, složení jistoty se nevyžaduje. O návrhu na předběžné opatření rozhodne soud bezodkladně. Není-li tu nebezpečí z prodlení, může soud o návrhu na předběžné opatření rozhodnout až do uplynutí 7 dnů poté, co byl podán. Soud rozhoduje bez slyšení účastníků. Při nařízení předběžného opatření soud uloží navrhovateli, aby ve lhůtě, kterou mu určí, podal u soudu návrh na zahájení řízení. Může také stanovit, že předběžné opatření bude trvat jen po určenou dobu.

Zákon o zvláštních řízeních soudních (zákon č. 292/2013 Sb., ve znění pozdějších předpisů) upravuje zvláštní předběžné opatření pro případ, že se nezletilé dítě ocitlo ve stavu nedostatku řádné péče bez ohledu na to, zda tu je či není osoba, která má právo o dítě pečovat, nebo je-li život dítěte, jeho normální vývoj nebo jiný důležitý zájem vážně ohrožen nebo byl-li narušen. V takovém případě soud předběžným opatřením, které soud může nařídit pouze na návrh orgánu sociálně-právní ochrany dětí, upraví poměry dítěte na nezbytně nutnou dobu tak, že nařídí, aby dítě bylo umístěno ve vhodném prostředí, které v usnesení označí. Takovým předběžným opatřením lze svěřit dítě i do pěstounské péče na přechodnou dobu, po kterou rodič nemůže dítě ze závažných důvodů vychovávat, nebo po jejímž uplynutí lze dítě svěřit do péče před osvojením, dát souhlas rodiče s osvojením či rozhodnout o tom, že není třeba souhlasu rodiče k osvojení. O návrhu na předběžné opatření soud rozhodne bezodkladně, nejpozději do 24 hodin od jeho podání. Rozhodnutí se vykonává ihned po jeho nařízení, přičemž soud spolupracuje při jeho výkonu s příslušnými orgány veřejné moci.

12 Mohu získat právní pomoc na pokrytí nákladů řízení?

Podle zákona o soudních poplatcích (zákon č. 549/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů) jsou od poplatků osvobozena řízení ve věcech opatrovnických a péče soudů o nezletilé. To znamená, že navrhovatel, který překládá návrh týkající se rodičovských práv a povinností, nemá povinnost platit soudní poplatky.

Za určitých podmínek lze ustanovit bezplatně či za sníženou odměnu právního zástupce. Soud zástupce ustanoví na žádost účastníku, u něhož jsou předpoklady, aby byl soudem zcela či zčásti osvobozen od soudních poplatků, jestliže je to nezbytně třeba k ochraně jeho zájmů. Vyžaduje-li to ochrana zájmů účastníka, je mu ustanoven zástupce z řad advokátů. Ustanovení zástupce musí odůvodňovat poměry účastníka (v praxi se může jednat o nepříznivé majetkové poměry nebo nepříznivou sociální situaci a vždy je nutné zohlednit konkrétní okolnosti případu) a nesmí jít o svévolné nebo zřejmě bezúspěšné uplatňování nebo bránění práva.

Zákon o zajištění právní pomoci v přeshraničních sporech v rámci Evropské unie (zákon č. 629/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů) upravuje přístup k právní pomoci v rámci soudních řízení ve členském státě Evropské Unie, kterého se účastní fyzická osoba s pobytem v jiném členském státě. Tato pomoc se týká soudního řízení ve fázi nalézací i vykonávací.

Zákon o advokacii (zákon č. 85/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů) stanoví podmínky, za kterých je možné požádat o bezplatné přidělení právního poradce přímo Českou advokátní komoru.

13 Je možno se odvolat proti rozhodnutí ve věci rodičovské odpovědnosti?

Ano, proti rozhodnutí týkajícímu se rodičovské odpovědnosti se lze odvolat. Okresní soudy jsou prvostupňovými soudy pro řízení o právech a povinnostech vyplývajících z rodičovské odpovědnosti. Krajské soudy (nebo Městský soud v Praze) rozhodují o odvolání proti rozhodnutí prvostupňových soudů. Odvolání proti rozhodnutí soudu je možné podat do 15 dnů od doručení písemného vyhotovení rozhodnutí u soudu, proti jehož rozhodnutí směřuje, a pokud to zákon nevylučuje (není např. možné podat odvolání proti výroku soudu o schválení dohody rodičů o péči o dítě). Odvolání je podáno včas také po uplynutí patnáctidenní lhůty, pokud se odvolatel řídil nesprávným poučením soudu o odvolání.

Je třeba zdůraznit, že některá rozhodnutí mohou být předběžně vykonatelná - dají se tedy vykonat navzdory tomu, že proti nim bylo podáno odvolání. Předběžně vykonatelná jsou rozsudky odsuzující k plnění výživného a rozsudky, jimiž se prodlužuje trvání výchovného opatření, kterým bylo dítě dočasně odňato z péče rodičů nebo jiné fyzické osoby.

14 V určitých případech může být nezbytné obrátit se na soud, aby rozhodnutí ohledně rodičovské odpovědnosti vymohl. Jaký postup se v těchto případech použije?

V České republice je nutné podat návrh na výkon rozhodnutí týkající se péče o nezletilé děti u soudu. Postup uplatňovaný při výkonu rozhodnutí se řídí zákonem o zvláštních řízeních soudních (zákon č. 292/2013 Sb., ve znění pozdějších předpisů).

Pro řízení je příslušný obecný soud nezletilého, kterým je okresní soud (v Praze obvodní soud, v Brně Městský soud), v jehož obvodu má nezletilý na základě dohody rodičů nebo rozhodnutí soudu, popřípadě jiných rozhodujících skutečností své bydliště. Návrh musí obsahovat všechny potřebné informace (označení oprávněné a povinné strany, určení rozsahu a obsahu závazku povinné strany a konečného termínu pro plnění příslušného závazku a specifikaci tzv. exekučního titulu – rozhodnutí, které se bude vykonávat).

Před nařízením výkonu rozhodnutí může soud, pokud k tomu shledá zvláštní důvody, anebo nebyl-li povinný poučen o následcích nesplnění povinností, vyzvat povinného k plnění rozhodnutí nebo dohody a poučit jej o možnosti výkonu rozhodnutí ukládáním pokut nebo odnětím dítěte. Soud může také požádat příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí, aby vedl povinného ke splnění povinností, aniž by bylo třeba nařizovat výkon rozhodnutí.

Pokud osoba nesplní povinnost ani po poučení soudu, nařídí soud výkon rozhodnutí uložením pokuty, a to i opakovaně. Výše jednotlivé pokuty nesmí přesahovat 50 000 Kč. Mezi další opatření, která soud může nařídit, patří setkání s mediátorem, setkání s odborníkem v oboru pedopsychologie nebo stanovení plánu navykacího režimu tak, aby byl umožněn postupný kontakt dítěte s osobou oprávněnou ke styku s ním.

Pokud i přes uskutečnění uvedených opatření nedojde ke splnění povinností nebo je z okolností zřejmé, že by tento postup nevedl ke splnění povinností, nařídí soud ve výjimečných případech výkon rozhodnutí odnětím dítěte proti tomu, u koho podle dohody nebo rozhodnutí nemá být. Rozhodnutí, kterým byl výkon rozhodnutí o odnětí dítěte nařízen, se doručuje povinnému až při provedení výkonu.

15 Co bych měl učinit, aby bylo rozhodnutí o rodičovské zodpovědnosti, které bylo vydáno soudem v jiném členském státě, uznáno a vykonáno v tomto členském státě?

Rozhodnutí ve věcech rodičovské odpovědnosti, které vydaly soudy v členských státech Evropské unie, jsou v České republice uznávána v souladu s nařízením Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské odpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000 (dále "nařízení č. 2201/2003"), aniž by bylo vyžadováno zvláštní řízení. Každá osoba mající právní zájem se však může obrátit na soud s návrhem na vydání rozhodnutí o uznání nebo neuznání rozhodnutí. V České republice jsou k tomuto řízení v prvním stupni příslušné okresní soudy (v Praze obvodní soudy, v Brně Městský soud). Místně příslušný je okresní soud, který je obecným soudem navrhovatele, jinak okresní soud, v jehož obvodu nastala nebo může nastat skutečnost, pro kterou má uznání význam.

Než může být rozhodnutí ve věcech rodičovské odpovědnosti vydané v jiném členském státě v České republice vykonáno, musí být prohlášeno za vykonatelné podle zvláštního postupu v souladu s výše uvedeným nařízením č. 2201/2003. Návrh na prohlášení vykonatelnosti se v České republice podává u místně příslušného okresního soudu (v Praze u obvodního soudu, v Brně u Městského soudu v Brně). Místní příslušnost se v souladu s nařízením č. 2201/2003 určí podle místa obvyklého bydliště osoby, vůči které je výkon navrhován, nebo podle místa obvyklého bydliště dítěte; pokud se ani jedno z těchto míst nenalézá v členském státě výkonu, místní příslušnost se určí podle místa výkonu rozhodnutí.

Rozhodnutí o právu na styk s dítětem a rozhodnutí stanovící navrácení dítěte vydané na základě čl. 11 odst. 8 nařízení č. 2201/2003 jsou podle čl. 41 a 42 nařízení č. 2201/2003 vykonatelná v jiném členském státě bez nutnosti prohlášení vykonatelnosti a bez možnosti námitky proti uznání rozhodnutí, pokud bylo rozhodnutí osvědčeno v členském státě původu na standardizovaném formuláři obsaženém v příloze nařízení č. 2201/2003.

K návrhu na uznání či neuznání rozhodnutí a na prohlášení rozhodnutí za vykonatelné je třeba přiložit jedno vyhotovení rozhodnutí, které splňuje podmínky nezbytné pro uznání jeho pravosti (např. stejnopis či ověřená kopie rozhodnutí), a osvědčení dle čl. 39, vydané příslušným orgánem členského státu, v němž bylo rozhodnutí vydáno, na standardizovaném formuláři obsaženém v příloze nařízení č. 2201/2003. V případě rozsudku pro zmeškání je třeba dále předložit prvopis nebo ověřený opis písemnosti, která potvrzuje, že straně, která se k řízení nedostavila, byl doručen návrh na zahájení řízení nebo jiná obdobná písemnost nebo jakákoliv písemnost dosvědčující, že žalovaný rozhodnutí jednoznačným způsobem přijal. Ne-li předloženo osvědčení nebo požadovaná písemnost v případě rozsudku pro zmeškání, postupuje se dle čl. 38 odst. 1 nařízení č. 2201/2003.

Při splnění podmínek uvedených ve zmíněném nařízením je postup výkonu rozhodnutí ve věcech rodičovské odpovědnosti z jiného členského státu EU stejný jako u výkonu vnitrostátních rozhodnutí. Viz informace v předchozí otázce.

16 Na který soud v tomto členském státě bych se měl obrátit, chci-li napadnout uznání rozhodnutí o rodičovské zodpovědnosti, které bylo vydáno soudem v jiném členském státě? Jaký postup se v těchto případech použije?

Opravný prostředek (odvolání) proti rozhodnutí soudu se podává u soudu, který rozhodnutí vydal. O opravném prostředku rozhoduje nadřízený soud.

17 Jaké právo použije soud v řízení o rodičovské zodpovědnosti, jestliže dítě nebo strany nežijí v tomto členském státě nebo mají různou státní příslušnost?

V řízení ve věcech rodičovské odpovědnosti se rozhodné právo určí dle Úmluvy o pravomoci orgánů, použitelném právu, uznávání, výkonu a spolupráci ve věcech rodičovské odpovědnosti a opatření k ochraně dětí z 19. října 1996. Přednostně před Úmluvou z r. 1996 se uplatní dvoustranné mezinárodní smlouvy, kterými je Česká republika ve vztahu k některým státům vázána, pokud nebylo učiněno prohlášení dle čl. 52 odst. 1 Úmluvy z r. 1996 (takové prohlášení učinily ve vztahu ke vzájemné dvoustranné smlouvě Česká republika a Polsko, čímž byla zajištěna přednostní použitelnost Úmluvy z r. 1996).

Poslední aktualizace: 06/03/2019

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Příklad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Rodičovská zodpovědnost - Řecko

1 Co znamená pojem „rodičovská odpovědnost“ v praxi? Jaká jsou práva a povinnosti osoby s rodičovskou odpovědností?

Rodičovská odpovědnost je právem a povinností rodičů. Do rozsahu rodičovské odpovědnosti patří péče o dítě, péče o majetek dítěte a zastupování dítěte ve všech záležitostech, právních úkonech a soudních řízeních, které se dítěte a jeho majetku týkají. Institut rodičovské odpovědnosti tak zaručuje ochranu osobnostních a majetkových práv nezletilých osob.

2 Kdo obvykle nese rodičovskou odpovědnost vůči nezletilému?

Rodičovskou odpovědnost vykonávají oba rodiče společně. Při každém rozhodnutí, které rodiče při výkonu rodičovské odpovědnosti učiní, musí brát ohled na zájmy dítěte.

3 Pokud rodiče nejsou způsobilí nebo si nepřejí nést rodičovskou odpovědnost vůči svým dětem, je možné místo nich jmenovat jinou osobu?

Jestliže některý z rodičů není schopen rodičovskou odpovědnost vykonávat, ať už z praktických důvodů (např. hospitalizace nebo uvěznění), nebo z právních důvodů (právní nezpůsobilost), je mu zachováno pouze naturální právo, přičemž rodičovskou odpovědnost vykonává pouze druhý rodič.

Jestliže ani jeden z rodičů není schopen rodičovskou odpovědnost vykonávat, je nezletilému dítěti stanoven poručník; právo rodičovské odpovědnosti rodičům zůstává pouze ve formě naturálního práva, aniž by jej mohli vykonávat.

4 Jestliže jsou rodiče rozvedeni nebo žijí odděleně, jak se stanoví rodičovská odpovědnost pro budoucnost?

V případě rozvodu nebo odluky – a za předpokladu, že jsou oba rodiče naživu – upraví výkon rodičovské odpovědnosti soud. Rodičovská odpovědnost může být svěřena jednomu z rodičů, anebo oběma rodičům společně, pokud s tím oba rodiče souhlasí a pokud se dohodnou na tom, kde bude dítě bydlet. Soud není dohodou rodičů vázán a může výkon rodičovské odpovědnosti upravit odlišně, včetně rozdělení výkonu rodičovské odpovědnosti mezi oba rodiče či svěřením rodičovské odpovědnosti třetí osobě.

5 Jestliže se rodiče dohodnou na otázkách rodičovské odpovědnosti, jaké náležitosti musí splnit, aby tato dohoda byla právně závazná?

Při rozhodování o úpravě způsobu výkonu rodičovské odpovědnosti, například v případě rozvodu nebo odluky, bere soud případnou dohodu manželů v úvahu, avšak není jí vázán. Tyto dohody nepodléhají žádným formálním požadavkům, je pouze nutné o nich soud formálně informovat. Zúčastněné strany obvykle soudu předloží dokument, v němž je jejich dohoda vyjádřena. Zákon to výslovně stanoví v případě rozvodu, s nímž oba manželé – rodiče nezletilého dítěte – vyslovili souhlas; v takovém případě je nutné, aby manželé soudu předložili písemnou dohodu, v níž upraví způsob výkonu péče o dítě a práva na styk s dítětem.

Ve všech ostatních ohledech se rodiče mohou na způsobu výkonu rodičovské odpovědnosti dohodnout neformálně, aniž by museli splnit jakékoli formální požadavky nebo iniciovat formální řízení, přičemž jeden aspekt rodičovské odpovědnosti může být vykonáván jedním rodičem a jiný druhým rodičem: jeden z rodičů může například vykonávat péči o dítě, zatímco druhý může pečovat o jeho majetek, zastupovat jej a hájit jeho zájmy.

6 Jestliže se rodiče nedohodnou o otázkách rodičovské odpovědnosti, jaké jsou alternativní prostředky pro vyřešení sporu bez účasti soudu?

Jestliže se rodiče nemohou na způsobu výkonu rodičovské odpovědnosti dohodnout a je-li rozhodnutí této záležitosti v zájmu dítěte, rozhodne soud. Alternativním způsobem řešení takového sporu je mediace.

7 Jestliže se rodiče obrátí na soud, o jakých otázkách týkajících se nezletilého může soud rozhodnout?

Pokud se rodiče nedohodnou na určitém aspektu výkonu rodičovské odpovědnosti a obrátí se v této věci na soud, může soud rozhodnout pouze o této záležitosti. Může se jednat o jakoukoliv záležitost související s výkonem rodičovské odpovědnosti, na které se rodiče neshodnou a ve které oba trvají na svém názoru, a je tedy v zájmu dítěte, aby o této otázce rozhodl soud. Může se jednat o objektivně závažnou záležitost, například výběr křestního jména nebo souhlas s operací atp., anebo může jít o věc, která objektivně není natolik závažná, avšak rodiče ji považují za dostatečně důležitou, aby se s ní obrátili na soud.

8 Jestliže soud rozhodne o svěřením dítěte do péče výlučně jednomu z rodičů, znamená to, že tento rodič může rozhodovat o všem, co se tohoto dítěte týká, aniž by to musel konzultovat s druhým rodičem?

V zásadě ano, pokud otázka spadá do rozsahu rodičovské odpovědnosti svěřené jednomu z rodičů. Rodiče se rozhodnutím soudu o svěřením dítěte do péče pouze jednoho z rodičů nemusí řídit: i poté, co soud vydal rozhodnutí, se rodiče mohou dohodnout na jiném uspořádání, které druhému rodiči umožní podílet se na péči o dítě – samozřejmě za předpokladu, že je takové uspořádání v zájmu dítěte.

9 Jestliže soud rozhodne o společné péči rodičů, co to v praxi znamená?

Znamená to, že rozhodnutí týkající se péče o dítě musí oba rodiče činit společně.

10 Na jaký soud nebo úřad je třeba se obrátit s žalobou přiznání o rodičovské odpovědnosti? Jaké náležitosti je nutno dodržet a jaké dokumenty je třeba předložit?

Příslušným soudem je vždy soud prvního stupně, přičemž rozhoduje samosoudce (μονομελές πρωτοδικείο). Návrh musí být podán místně příslušnému soudu a musí být doručen i odpůrci; soudu musí být předloženy rovněž dokumenty, na kterých je návrh založen.

11 Jaké řízení se v těchto případech používá? Existuje zrychlené řízení?

Samosoudce soudu prvního stupně rozhoduje v souladu se zvláštními procesními pravidly stanovenými v ustanoveních § 681 odst. B až C občanského soudního řádu. Toto řízení vychází z úpravy řízení v pracovněprávních sporech, a to z důvodu urychleného projednání věci. Vzhledem k osobní povaze sporů týkajících se rodičovské odpovědnosti se rovněž uplatní některá ustanovení upravující řízení v manželských věcech a pravidla nesporného řízení týkající se pravomoci soudu vést šetření a provádět důkazy z moci úřední. Pokud je však spor týkající se rodičovské odpovědnosti řešen v souvislosti s jiným manželským sporem uvedeným v § 592 odst. 1 občanského soudního řádu (tedy rozvod nebo prohlášení manželství za neplatné) nebo se sporem uvedeným v § 614 odst. 1 občanského soudního řádu (určení otcovství), postupuje soud v řízení podle ustanovení § 598 až 612 a § 616 až 622 občanského soudního řádu. Urgentní otázky mohou být řešeny pomocí dílčího rozsudku (ασφαλιστικά μέτρα) naléhavé otázky prostřednictvím předběžného opatření (προσωρινή διαταγή).

12 Mohu získat právní pomoc na pokrytí nákladů řízení?

Ano, v souladu s obecnou úpravou poskytování právní pomoci.

13 Je možno se odvolat proti rozhodnutí ve věci rodičovské odpovědnosti?

Soudní rozhodnutí týkající se rodičovské odpovědnosti může být zrušeno nebo změněno, jestliže se změnila okolnosti, které soud k přijetí rozhodnutí vedly. Rozhodnutí je také možné napadnout kterýmkoliv z obvyklých opravných prostředků (odvoláním (έφεση), dovoláním (αναίρεση), návrhem na zrušení (ανακοπή ερημοδικίας) a přezkumem (αναψηλάφηση)), a to v souladu s obvyklými právními požadavky.

14 V určitých případech může být nezbytné obrátit se na soud, aby rozhodnutí ohledně rodičovské odpovědnosti vymohl. Jaký postup se v těchto případech použije?

Rozhodnutí týkající se rodičovské odpovědnosti je v souladu s § 950 občanského soudního řádu vykonatelné, jestliže ukládá nějakou povinnost, tedy za předpokladu, že pouze neupravuje výkon rodičovské odpovědnosti nebo péče o nezletilé dítě, popřípadě styk s dítětem, ale rovněž nařizuje předání nebo navrácení dítěte, popřípadě stanovuje podmínky styku s dítětem nebo stranám zakazuje činit úkony, které by byly proti rozhodnutí. Konkrétně soud může a) prostřednictvím rozhodnutí o předání či navrácení dítěte uložit rodiči, který má dítě u sebe, aby konal v souladu s rozhodnutím soudu, přičemž pokud se rozhodnutí soudu nepodřídí, může mu být stejným rozhodnutím automaticky uložena pokuta ve výši až 50 000 EUR, která je splatná ve prospěch navrhovatele, který se dožaduje předání či navrácení dítěte, popřípadě může být zbaven osobní svobody až na dobu jednoho roku, nebo mu mohou být uloženy oba tresty souběžně (nepřímý výkon rozhodnutí (έμμεση εκτέλεση)); a b) v případě, že je bráněno výkonu práva na styk rodiče s dítětem, může soud osobě, která výkonu práva na styk brání, prostřednictvím rozhodnutí o úpravě výkonu práva na styk s dítětem pohrozit uložením pokuty či zbavení osobní svobody (doplňkový výkon rozhodnutí (αναπληρωματική εκτέλεση)).

15 Co bych měl učinit, aby bylo rozhodnutí o rodičovské zodpovědnosti, které bylo vydáno soudem v jiném členském státě, uznáno a vykonáno v tomto členském státě?

Soudní rozhodnutí ve věcech rodičovské odpovědnosti vydané v jiných členských státech jsou řeckými správními orgány uznávány automaticky a bez dalších formalit. Řecké soudy mají pravomoc rozhodovat o platnosti rozsudku vydaného v jiném státě, popřípadě o žádostech o uznání cizího soudního rozhodnutí, aniž by nejprve ověřovaly pravomoc soudů členského státu, který rozhodnutí vydal. Je-li o uznání rozhodnutí žádáno v Řecku, mohou řecké soudy odmítnout rozhodnutí ve věci rodičovské odpovědnosti uznat, jestliže a) odporuje vnitřnímu veřejnému pořádku, přičemž vždy berou v úvahu zájmy dítěte; nebo jestliže b) odporuje pozdějšímu rozhodnutí ve věci rodičovské odpovědnosti, které přijaly řecké soudy. Kromě toho řecké soudy jako soudy

členského státu, v němž se o uznání rozhodnutí žádá, v případě, že je na základě bydliště dítěte v souladu s nařízením Rady (ES) č. 2201/2003 dána jejich příslušnost, mohou ve věci rodičovské odpovědnosti prostřednictvím pozdějšího rozhodnutí rozhodnout jinak, aniž by ověřovaly příslušnost soudů členského státu, který původní rozhodnutí vydal, a závaznost tohoto rozhodnutí (například to, zda je možné se proti rozhodnutí odvolat).

16 Na který soud v tomto členském státě bych se měl obrátit, chci-li napadnout uznání rozhodnutí o rodičovské zodpovědnosti, které bylo vydáno soudem v jiném členském státě? Jaký postup se v těchto případech použije?

V daném případě je dána příslušnost soudu prvního stupně, který rozhoduje samosoudcem v řízení stanoveném pro daný typ sporu.

17 Jaké právo použije soud v řízení o rodičovské zodpovědnosti, jestliže dítě nebo strany nežijí v tomto členském státě nebo mají různou státní příslušnost?

Právní řád upravující vztahy mezi rodiči a dítětem se určuje na základě (v daném pořadí): 1) poslední společné státní příslušnosti rodičů a dítěte; 2) posledního společného obvyklého bydliště rodičů a dítěte; 3) státní příslušnosti dítěte.

Poslední aktualizace: 21/10/2016

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Příklad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Upozorňujeme, že výchozí [es](#) verze této stránky byla v nedávné době aktualizována. Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

Rodičovská zodpovědnost - Španělsko

1 Co znamená pojem „rodičovská odpovědnost“ v praxi? Jaká jsou práva a povinnosti osoby s rodičovskou odpovědností?

Ve španělském právu se rodičovská zodpovědnost obvykle označuje jako „*patria potestad*“. Koncept rodičovské zodpovědnosti zahrnuje práva a povinnosti osob, obvykle rodičů, popřípadě právnických osob, které jsou ochranou osoby a majetku nezletilého dítěte pověřeny ze zákona nebo rozhodnutím soudu. Rodičovská zodpovědnost musí být vždy vykonávána ve prospěch dítěte, a to s ohledem na jeho osobnost a zajištění jeho fyzické a psychické integrity. Zahrnuje následující práva a povinnosti:

1. Starat se o dítě, být s ním, žít jím, vychovávat je a zajistit, že se mu dostane všestranného vzdělání.
2. Zastupovat dítě a spravovat jeho majetek.

2 Kdo obvykle nese rodičovskou odpovědnost vůči nezletilému?

Rodičovskou zodpovědnost vůči nezletilým dětem nesou rodiče.

I v případě, že jsou rodiče odloučení, rozvedeni nebo spolu nežijí, náleží práva a povinnosti ve vztahu k osobě a majetku nezletilého, až na některé výjimky, oběma rodičům.

Žijí-li rodiče odděleně, vykonává rodičovskou zodpovědnost ten z rodičů, se kterým dítě žije. Na základě odůvodněné žádosti druhého rodiče však soud v zájmu dítěte může rozhodnout o tom, že rodičovská zodpovědnost bude oběma rodiči vykonávána společně, popřípadě může jednotlivé aspekty výkonu rodičovské zodpovědnosti mezi otce a matku rozdělit.

3 Pokud rodiče nejsou způsobilí nebo si nepřejí nést rodičovskou odpovědnost vůči svým dětem, je možné místo nich jmenovat jinou osobu?

Podle španělského práva mohou být výkonem rodičovské zodpovědnosti ve vztahu k nezletilým dětem pod dohledem soudu pověřeni jiní příbuzní nebo osoby či instituce, jestliže rodiče svou povinnost stanovenou zákonem vůbec nevykonávají nebo ji nevykonávají odpovídajícím způsobem.

4 Jestliže jsou rodiče rozvedeni nebo žijí odděleně, jak se stanoví rodičovská odpovědnost pro budoucnost?

V případě, že se rodiče rozvedou, může být výkon rodičovské zodpovědnosti upraven:

dohodou rodičů (*convenio regulado*) schválenou soudem, rozhodnutím soudu ve sporném řízení.

Rodičovská zodpovědnost jakožto instituce, jejímž smyslem je ochrana nezletilých, náleží oběma rodičům.

Za účelem zajištění péče o nezletilého mohou být přijata následující opatření:

Soud pověří výkonem rodičovské zodpovědnosti pouze jednoho z rodičů, což je nejčastější způsob v případě odluky nebo rozvodu na základě dohody i rozvodu ve sporném řízení, přičemž rodič, kterému nebyl svěřen výkon rodičovské zodpovědnosti, obvykle získá právo na styk s dítětem.

Soud pověří výkonem rodičovské zodpovědnosti oba rodiče, přičemž ti se v péči o dítě pravidelně střídají.

Ve výjimečných případech – vyžadují-li to mimořádné okolnosti a je-li to v zájmu dítěte – může soud rozhodnout o svěřením dítěte do péče jiné osoby, a to buď na základě žádosti samotných rodičů, nebo na základě rozhodnutí soudu.

Jsou-li za péči o dítě odpovědné orgány veřejné moci, zůstane to tak i nadále a péčí není pověřen ani jeden z rodičů.

5 Jestliže se rodiče dohodnou na otázkách rodičovské odpovědnosti, jaké náležitosti musí splnit, aby tato dohoda byla právně závazná?

Rodiče, kteří dosáhnou dohody v otázkách týkajících se výkonu rodičovské zodpovědnosti, musí předložit podepsanou dohodu obsahující všechny dohodnuté body. Vedle dalších opatření musí dohoda výslovně upravovat následující otázky:

péče o dítě,

výkon práva na styk s dítětem,

výkon rodičovské zodpovědnosti,

využití rodinné domácnosti,

výše výživného na nezletilé dítě.

Dohodu je třeba společně s žádostí předložit příslušnému soudu prvního stupně. Rodiče musí dohodu potvrdit u soudu, přičemž soud obsah dohody posoudí a rozhodne o ní poté, co dá možnost vyjádřit se nezletilému dítěti, je-li schopno vlastního úsudku, a státnímu zástupci.

Soud dohodu manželů o úpravě vztahů po prohlášení manželství za neplatné, po odluce nebo rozvodu potvrdí, nepoškozuje-li zájmy dítěte. Jestliže rodiče navrhnou způsob úpravy výkonu práva dítěte na styk s prarodiči, soud může takové ujednání potvrdit poté, co prarodiče vyslechne a získá jejich souhlas.

Jestliže soud dané ujednání odmítne, musí tak učinit odůvodněným rozhodnutím. V takovém případě musí rodiče předložit soudci nový návrh dohody.

6 Jestliže se rodiče nedohodnou o otázkách rodičovské odpovědnosti, jaké jsou alternativní prostředky pro vyřešení sporu bez účasti soudu?

Nejlepším alternativním způsobem k soudnímu řízení, jak strany mohou dosáhnout dohody, je rodinná mediace.

Aby byla jakákoliv dohoda vymahatelná, musí být vždy potvrzena rozhodnutím soudu.

7 Jestliže se rodiče obrátí na soud, o jakých otázkách týkajících se nezletilého může soud rozhodnout?

Soud v zájmu nezletilých dětí vždy rozhodne o následujících otázkách (přičemž by se měl pokusit zabránit rozdělení sourozenců a měl by nezletilé, jsou-li schopni vlastního úsudku, vyslechnout):

soudní opatření týkající se práva péče o dítě, jehož výkonem je pověřen jeden nebo oba rodiče, a opatření týkající se zajištění vzdělání dítěte,

výkon práva na styk s dítětem, včetně stanovení času, způsobu a místa, kde se rodiče mohou s dítětem stýkat a trávit s ním čas,

ve výjimečných případech může soud právo na styk s dítětem omezit nebo jeho výkon pozastavit, jestliže nastanou závažné okolnosti nebo jestliže jeden z rodičů závažným způsobem a opakovaně porušuje své povinnosti, přiznání rodičovské zodpovědnosti a, je-li to nezbytné a v zájmu dítěte, rozhodnutí o úplném či částečném výkonu rodičovské zodpovědnosti jedním z rodičů, včetně zbavení rodičovské zodpovědnosti v případě, že pro to existuje dobrý důvod, stanovení výše výživného, kterým je každý z rodičů povinen přispívat na pokrytí potřeb dítěte, přičemž soud zohlední jejich ekonomickou situaci a přijme opatření za účelem zajištění účelného využití výživného, v případě, že se rodiče nedohodnou jinak, soud rozhodne i o způsobu využití rodinné domácnosti a předmětů běžné potřeby, přičemž upřednostní toho z manželů, kterému bylo dítě svěřeno do péče.

8 Jestliže soud rozhodne o svěřením dítěte do péče výlučně jednomu z rodičů, znamená to, že tento rodič může rozhodovat o všem, co se tohoto dítěte týká, aniž by to musel konzultovat s druhým rodičem?

Obecně platí, že rodičovskou zodpovědnost sdílejí oba rodiče. Právo rozhodovat o všech věcech týkajících se dítěte tedy náleží oběma rodičům společně, a to i v případě, že dítě bylo svěřeno do péče pouze jednomu z nich.

V případě, že se rodiče na některé otázce týkající se nezletilého dítěte neshodnou (například pokud jde o otázky spojené se školní docházkou a vzděláváním, jako je výběr školy či mimoškolních aktivit, otázky spojené se zdravotní péčí o nezletilého, například výběr lékaře, osobní otázky, jako je volba jména nebo náboženské výchovy, popřípadě otázky spojené s volbou místa nebo země, kde nezletilý žije, atp.), může se kterýkoliv z rodičů obrátit na soud, který o dané věci rozhodne.

Poté, co soud vyslechne oba rodiče a případně i dítě, je-li schopné vlastního úsudku, soudce bez dalšího pověří přijetím rozhodnutí otce nebo matku dítěte. Jestliže k neshodám dojde opakovaně nebo jestliže vyvstane jiný problém, který výkonu rodičovské zodpovědnosti brání zásadním způsobem, může soud rozhodnout o přiznání rozhodovací pravomoci zcela nebo z části jednomu z rodičů, popřípadě může výkon této pravomoci mezi rodiče rozdělit. Tato opatření mohou být přijata s platností nejdéle na dva roky.

9 Jestliže soud rozhodne o společné péči rodičů, co to v praxi znamená?

V případě, že je dítě svěřeno do péče oběma rodičům, se rodiče v zajištění každodenní péče o dítě střídají, a to v rámci předem stanovených období, které obvykle odrážejí organizaci školního roku (pololetí nebo školní rok).

Období školních prázdnin se mezi rodiče dělí.

10 Na jaký soud nebo úřad je třeba se obrátit s žalobou přiznání o rodičovské odpovědnosti? Jaké náležitosti je nutno dodržet a jaké dokumenty je třeba předložit?

Pro řízení o odluce nebo rozvodu na základě dohody je příslušný soud prvního stupně, v jehož obvodu se nachází poslední rodinná domácnost nebo bydliště jednoho z navrhovatelů.

V případě sporného rozvodového řízení je příslušný soud prvního stupně, v jehož obvodu se nachází společná domácnost manželů, a žijí-li manželé v různých soudních obvodech, může si navrhovatel vybrat mezi soudem v místě poslední rodinné domácnosti nebo místem bydliště odpůrce.

V případě řízení, které se týká pouze svěřením dítěte do péče a stanovení výživného mezi rodiči, kteří jsou nesezdáni, je příslušným soudem prvního stupně v místě posledního společného bydliště rodičů. Žijí-li manželé v různých soudních obvodech, může si navrhovatel vybrat mezi soudem v místě bydliště odpůrce a soudem v místě bydliště nezletilého.

11 Jaké řízení se v těchto případech používá? Existuje zrychlené řízení?

V těchto případech se uplatní následující řízení:

Pokud strany dosáhly dohody, uplatní se řízení upravené v § 777 občanského soudního řádu pro odluku, rozvod a opatření týkající se svěřením dítěte do péče a stanovení výživného na nezletilé dítě, v případě, že manželé nejsou sezdáni.

Pokud strany dohody nedosáhly, uplatní se sporné řízení upravené v § 770 a § 774 občanského soudního řádu, které se uplatní také v případě rodinných řízení a řízení týkajících se nezletilých v případě, že manželé nejsou sezdáni.

V naléhavých případech lze navrhnout přijetí následujících opatření:

Předběžné opatření před podáním návrhu na prohlášení manželství za neplatné, odluku, rozvod nebo v rámci řízení o svěřením dítěte do péče a stanovení výživného. Předběžná opatření se řídí § 771 a 772 občanského soudního řádu.

Zákon výslovně stanoví, že v naléhavých případech mohou být opatření přijata prvním rozhodnutím, a to s okamžitou účinností.

Předběžná opatření odvozená od přijetí návrhu podaného v rodinných věcech nebo věcech týkajících se nezletilých dětí, jako v předchozích případech. To je upraveno v § 773 občanského soudního řádu.

12 Mohu získat právní pomoc na pokrytí nákladů řízení?

Za předpokladu, že je doložen nárok na poskytnutí právní pomoci v souladu se zákonem o právní pomoci, je možné obdržet částečnou nebo plnou právní pomoc (viz část „Právní pomoc – Španělsko“).

13 Je možno se odvolat proti rozhodnutí ve věci rodičovské odpovědnosti?

Aby bylo možno určit, proti kterému rozhodnutí je odvolání přípustné, je třeba rozlišit mezi všemi možnými rozhodnutími týkajícími se záležitostí spojených s rodičovskou zodpovědností:

proti všem rozhodnutím ve sporných řízeních je možné se odvolat k provinčnímu soudu;

proti rozhodnutím založeným na dohodě stran je možné se k provinčnímu soudu odvolat pouze v případě, že se rozhodnutí odklání od dohody, kterou strany předložily.

Zákon neumožňuje žádný opravný prostředek proti rozhodnutí o předběžném opatření nebo rozhodnutí o výkonu rodičovské zodpovědnosti.

14 V určitých případech může být nezbytné obrátit se na soud, aby rozhodnutí ohledně rodičovské odpovědnosti vymohl. Jaký postup se v těchto případech použije?

V případě, že soudní rozhodnutí ve věci rodičovské zodpovědnosti není dobrovolně plněno, je možné podat návrh na nucený výkon rozhodnutí k soudu prvního stupně, který rozhodnutí vydal.

Je třeba označit rozsudek nebo rozhodnutí, o jehož výkon se jedná, a osobu, proti níž má být nucený výkon realizován.

15 Co bych měl učinit, aby bylo rozhodnutí o rodičovské zodpovědnosti, které bylo vydáno soudem v jiném členském státě, uznáno a vykonáno v tomto členském státě?

Rozhodnutí týkající se výkonu rodičovské zodpovědnosti vydaná v jiném členském státě v rámci rodinných řízení, která jsou v daném státě vykonatelná a která byla oznámena, jsou ve Španělsku na základě žádosti kterékoli zúčastněné strany bez dalšího řízení uznána, a to v souladu s ustanoveními nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti.

Abyste bylo možné přistoupit k nucenému výkonu rozhodnutí, je třeba podat návrh na nucený výkon k soudu v místě, v němž se nezletilý nachází a v němž je nucený výkon požadován. Je třeba k němu přiložit kopii rozhodnutí, jež má být vykonáno, přičemž toto rozhodnutí musí splňovat všechny požadavky stanovené pro určení jeho pravosti v souladu se standardizovaným formulářem uvedeným v příloze V. Vyžaduje se přítomnost advokáta nebo právního zástupce.

16 Na který soud v tomto členském státě bych se měl obrátit, chci-li napadnout uznání rozhodnutí o rodičovské zodpovědnosti, které bylo vydáno soudem v jiném členském státě? Jaký postup se v těchto případech použije?

Proti tomu, aby bylo ve Španělsku uznáno rozhodnutí ve věci rodičovské zodpovědnosti přijaté v jiném členském státě, je možné se bránit návrhem podaným k soudu prvního stupně, u něhož byl učiněn návrh na uznání rozhodnutí, přičemž tento návrh musí specifikovat důvody pro odmítnutí uznání rozhodnutí v souladu s nařízením č. 2201/2003.

Přípustné jsou tyto důvody:

rozhodnutí zjevně odporuje veřejnému pořádku, bere-li se ohled na nejméně zájem dítěte,

vyjma naléhavých případů dítěti nebyla dána příležitost se k věci vyjádřit,

rozhodnutí bylo vydáno v nepřítomnosti druhé strany a žalobní návrh nebyl druhé straně doručen nebo o něm nebyla zpravena, ledaže je prokázáno, že tato strana s rozhodnutím vyslovila souhlas,

strana, která odmítá uznat rozhodnutí a tvrdí, že rozhodnutí brání výkonu rodičovské zodpovědnosti, neměla příležitost se k věci vyjádřit, dané rozhodnutí odporuje rozhodnutí vydanému později.

17 Jaké právo použije soud v řízení o rodičovské zodpovědnosti, jestliže dítě nebo strany nežijí v tomto členském státě nebo mají různou státní příslušnost?

Použitelným právem je právní řád místa obvyklého bydliště nezletilého dítěte, v souladu s Haagskou úmluvou z roku 1996 týkající se ochrany dětí.

Poslední aktualizace: 05/04/2019

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v prvním oznámení.

Rodičovská zodpovědnost - Rumunsko

1 Co znamená pojem „rodičovská odpovědnost“ v praxi? Jaká jsou práva a povinnosti osoby s rodičovskou odpovědností?

Rumunský občanský zákoník (*Codul Civil*) pracuje s konceptem **rodičovské autority**. **Rodičovská autorita** zahrnuje veškerá práva a povinnosti ve vztahu jak k dítěti, tak k jeho majetku. Tato práva a povinnosti náleží oběma rodičům nerozdílně a jsou vykonávána v zájmu dítěte. Rodičovská autorita je vykonávána až do chvíle, kdy dítě nabude plné svéprávnosti.

Rodičovská práva a povinnosti (upravená v ustanoveních § 487 až 499 občanského zákoníku a zákona č. 272/2004 (*Legea nr. 272/2004*) o ochraně práv dítěte) ve vztahu k dítěti zahrnují:

právo a povinnost stanovit a chránit identitu dítěte. Dítě je třeba ihned po narození registrovat. Dítě má právo na jméno a občanství. Křestní jméno a příjmení dítěte určí jeho rodiče.

právo a povinnost dítě vychovávat. Rodiče mají právo a povinnost dítě vychovat, pečovat o jeho zdraví a psychický, fyzický a intelektuální rozvoj, zajistit mu vzdělání a odbornou přípravu, a to v souladu se svým přesvědčením, vlastnostmi a potřebami dítěte.

právo a povinnost dohlížet na dítě.

právo a povinnost dítě podporovat. Rodiče jsou povinni, společně a nerozdílně, nezletilé dítě živit. Rodiče jsou povinni své dospělé dítě, pokud studuje, podporovat až do absolvování studia, ne však déle než do věku 26 let.

právo uplatňovat vůči dítěti výchovná opatření. Je zakázáno uplatňovat určitá opatření, jako některé fyzické tresty, které mohou ohrozit fyzický, mentální nebo emocionální stav dítěte.

právo požádat o navrácení dítěte, drží-li jej neoprávněně jiná osoba.

právo rodičů a dítěte na opětovné sjednocení. Toto právo souvisí s právem dítěte na to, aby nebylo odděleno od svých rodičů, ledaže pro to existují závažné a časově omezené důvody (např. rozhodnutí o umístění).

právo rodiče na zachování osobní vazby k dítěti. Mezi způsoby naplnění osobní vazby k dítěti patří například: navštěvování dítěte v jeho domově, navštěvování dítěte ve škole a to, že dítě tráví prázdniny s každým z rodičů.

právo určit dítěti domov. Nezletilé dítě musí žít se svými rodiči. Nežijí-li rodiče spolu, určí domov dítěte vzájemnou dohodou. Pokud se rodiče v této otázce neshodnou, rozhodne poručnícký soud (*Instanța de tutelă*).

právo dát souhlas k tomu, aby se nezletilé dítě, které dosáhlo 16 let, zasnoubilo nebo uzavřelo manželství; právo dát souhlas s osvojením dítěte.

právo odvolat se proti opatřením přijatými orgány veřejné moci ve vztahu k dítěti a právo činit návrhy a opatření jménem svým a jménem dítěte

Rodičovská práva a povinnosti (upravená v ustanoveních § 500 až 502 občanského zákoníku) ve vztahu ke jmění dítěte zahrnují:

správa majetku dítěte. Rodiče nemají žádná práva k majetku dítěte a stejně tak nemá dítě žádná práva k majetku rodičů – s výjimkou dědického práva a vyživovací povinnosti. Rodiče mají právo a povinnost pečovat o jmění svého nezletilého dítěte a zastupovat jej při uzavírání občanskoprávních smluv, popřípadě dát k uzavření takových smluv souhlas. Po dosažení věku 14 let vykonává nezletilé dítě svá práva a povinnosti samo, avšak se souhlasem rodičů, popřípadě se souhlasem poručníckého soudu.

právo a povinnost zastupovat dítě při uzavírání občanskoprávních smluv, popřípadě dát k uzavření takových smluv souhlas. Až do chvíle, kdy dítě dosáhne věku 14 let, jej rodiče při uzavírání občanskoprávních smluv zastupují plně, neboť dítě zcela postrádá právní způsobilost. Děti ve věku 14 až 18 let vykonávají svá práva a povinnosti samy, nicméně je nezbytné, aby rodiče dali k těmto právním úkonům předem souhlas, protože dítě má omezenou způsobilost k právním a právním úkonům.

2 Kdo obvykle nese rodičovskou odpovědnost vůči nezletilému?

Práva a povinnosti náleží oběma rodičům nerozdílně (§ 503 odst. 1 občanského zákoníku): jsou-li rodiče sezdáni; v době po rozvodu (§ 397 občanského zákoníku); rodiči, jehož otcovství nebo mateřství bylo určeno, narodilo-li se dítě mimo manželství, a oběma rodičům, jestliže žijí v partnerském svazku (§ 505 odst. 1 občanského zákoníku).

Rodiče (rozvedení rodiče) vykonávají rodičovskou odpovědnost nerovnoměrně: jestliže v rámci rozvodového řízení soud rozhodne, že je v zájmu dítěte, aby rodičovskou odpovědnost vykonával pouze jeden z rodičů (§ 398 občanského zákoníku); jestliže manželství zanikne (§ 305 odst. 2 občanského zákoníku); jestliže se dítě narodilo mimo manželství rodičům, kteří nežijí v partnerském svazku (§ 505 odst. 2 občanského zákoníku).

Jeden z rodičů nese rodičovskou odpovědnost v souladu s ustanovením § 507 občanského zákoníku v případě, že druhý rodič zemřel, byl zbaven rodičovských práv nebo byl-li na něj uvalen soudní zákaz atp.

Rodiče nesou rodičovskou odpovědnost jen částečně, jestliže rodičovská práva a povinnosti byla svěřena třetí osobě nebo příslušnému ústavu (§ 399 občanského zákoníku).

3 Pokud rodiče nejsou způsobilí nebo si nepřejí nést rodičovskou odpovědnost vůči svým dětem, je možné místo nich jmenovat jinou osobu?

Rodiči dítěte, které dosáhlo věku 14 let, náleží rodičovská práva a povinnosti pouze ve vztahu k dítěti. Práva a povinnosti ve vztahu k majetku dítěte vykonává poručník či třetí osoba.

Poručník je dítěti ustaven v případě, že oba rodiče zemřeli, jsou neznámi, byli zbaveni rodičovské odpovědnosti, popřípadě byli obviněni z trestného činu, který je spojen s odebráním rodičovských práv, byl na ně uvalen soudní zákaz, jsou nezvěstní či prohlášeni za mrtvé, a soud po ukončení řízení o osvojení rozhodne, že ustavení poručníka je v zájmu dítěte.

Dítěti je ustaven poručník, jestliže oba jeho rodiče byli zbaveni rodičovské odpovědnosti, v důsledku čehož dítěti ani jeden z rodičů nezajišťuje péči.

Ve výjimečných případech může poručnícký soud rozhodnout o umístění dítěte k jeho příbuznému, do jiné rodiny či k jiné osobě, vysloví-li s tím souhlas, popřípadě do příslušného ústavu.

4 Jestliže jsou rodiče rozvedeni nebo žijí odděleně, jak se stanoví rodičovská odpovědnost pro budoucnost?

V době po rozvodu nesou oba rodiče rodičovskou odpovědnost společně, ledaže existují zásadní důvody k tomu, aby ji nesl pouze jeden z rodičů, přičemž určující je zájem dítěte. Druhému rodiči náleží právo dohlížet na výchovu a vzdělání dítěte a právo dát souhlas s osvojením.

Ve výjimečných případech může poručnícký soud rozhodnout o umístění dítěte k jeho příbuznému, do jiné rodiny či k jiné osobě, vysloví-li s tím souhlas, popřípadě do příslušného ústavu. V takovém případě tato osoba či instituce vůči dítěti vykonává rodičovská práva a povinnosti (§ 399 občanského zákoníku). Jestliže se dítě narodilo mimo manželství, mateřství/otcovství obou rodičů bylo určeno a rodiče žijí v partnerském svazku, vykonávají rodičovskou autoritu oba rodiče společně a nerozdílně. Jestliže rodiče dítěte, které se narodilo mimo manželský svazek, nežijí ve společné domácnosti, vykonává rodičovskou autoritu pouze jeden z rodičů.

Rozvod, s nímž vyslovili souhlas oba manželé, může provést notář, a to i v případě, že manželé mají nezletilé dítě, ať už se narodilo v tomto manželství, mimo něj, nebo bylo osvojeno, nebo jestliže se manželé dohodnou na všech otázkách souvisejících s tím, jaké příjmení budou v době po rozvodu užívat, na způsobu, jakým bude každý z manželů ponese rodičovskou odpovědnost, na určení místa bydliště dítěte v době po rozvodu, na způsobu, jakým si rodič, se kterým dítě nežije, zachová osobní vazbu k dítěti a na stanovení podílu každého z rodičů na nákladech spojených s výchovou, vzděláním a profesním výcvikem dítěte. Jestliže ze zprávy o sociální situaci vyplývá, že dohoda manželů ohledně společného výkonu rodičovské autority nebo určení místa bydliště dítěte není v souladu se zájmy dítěte, notář návrh na rozvod zamítne a odkáže manžele na soud.

5 Jestliže se rodiče dohodnou na otázkách rodičovské odpovědnosti, jaké náležitosti musí splnit, aby tato dohoda byla právně závazná?

Rodiče se mohou na způsobu výkonu rodičovské autority nebo na opatřeních přijatých na ochranu dítěte dohodnout – se souhlasem poručníckého soudu –, je-li to v zájmu dítěte (§ 506 občanského zákoníku).

Strany se v tomto případě mohou na soud obrátit kdykoliv v průběhu řízení – i v případě, že nebyly předvolány – a navrhnout, aby soud svým rozhodnutím jejich dohodu potvrdil. Rozhodnutí, kterým soud potvrdí dohodu manželů, je konečné a vykonatelné.

6 Jestliže se rodiče nedohodnou o otázkách rodičovské odpovědnosti, jaké jsou alternativní prostředky pro vyřešení sporu bez účasti soudu?

Strany se mohou před tím, než věc postoupí k soudu, pokusit spor vyřešit prostřednictvím mediace. V průběhu soudního řízení je soud povinen strany sporu poučit o možnosti řešení sporu prostřednictvím mediace a o výhodách tohoto postupu. Jestliže se stranám sporu v rámci mediace nepodaří dosáhnout dohody, rozhodne o sporné otázce soud.

7 Jestliže se rodiče obrátí na soud, o jakých otázkách týkajících se nezletilého může soud rozhodnout?

Viz odpověď na otázku č. 1.

8 Jestliže soud rozhodne o svěření dítěte do péče výlučně jednomu z rodičů, znamená to, že tento rodič může rozhodovat o všem, co se tohoto dítěte týká, aniž by to musel konzultovat s druhým rodičem?

Jestliže soud svěří výkon rodičovské autority jen jednomu z rodičů, rozhoduje tento rodič o všech otázkách týkajících se dítěte sám. Druhý rodič má právo dohlížet na výchovu a vzdělání dítěte a právo dát svolení k osvojení.

9 Jestliže soud rozhodne o společné péči rodičů, co to v praxi znamená?

Rodiče vykonávají rodičovskou autoritu společně a nerozdílně. Jestliže třetí strana jedná v dobré víře, má se za to, že rodič, který činí právní úkony spojené s běžným výkonem rodičovských práv a povinností, jedná se souhlasem druhého rodiče.

10 Na jaký soud nebo úřad je třeba se obrátit s žalobou přiznání o rodičovské odpovědnosti? Jaké náležitosti je nutno dodržet a jaké dokumenty je třeba předložit?

Návrhy na opatření k ochraně jednotlivce, jejichž řešení spadá do působnosti poručníckého a rodinného soudu (okresní soud, případně specializovaný soud pro věci mladistvých a věci rodinné), řeší soud příslušný podle místa bydliště či pobytu chráněné osoby (§ 94 občanského soudního řádu (*Codul de Procedură Civilă*)).

Pokud jde o návrhy ve věci určení otcovství, je dána příslušnost soudu místa bydliště navrhovatele, a pokud jde o návrhy týkající se vyživovací povinnosti, je dána příslušnost soudu v místě bydliště navrhovatele/věřitele (včetně případů vyplácení výživného státem).

K návrhu je třeba připojit kopii rodného listu dítěte, kopii průkazu totožnosti, kopii rozhodnutí o rozvodu, popřípadě dohodu uzavřenou v rámci mediačního řízení a další dokumenty, které mohou být pro řešení případu užitečné. Návrh je osvobozen od soudních poplatků.

11 Jaké řízení se v těchto případech používá? Existuje zrychlené řízení?

Předseda soudu může v průběhu rozvodového řízení přijímat prozatímní opatření (ve zvláštním zrychleném řízení) týkající se určení místa bydliště dítěte, vyživovací povinnosti, vyplácení výživného státem a způsobu užívání rodinné domácnosti (§ 919 občanského soudního řádu).

12 Mohu získat právní pomoc na pokrytí nákladů řízení?

Právní pomoc je poskytována v souladu s mimořádným nařízením č. 51/2008 (*Ordonanța de Urgență nr. 51/2008*) o právní pomoci v občanskoprávních věcech, které bylo potvrzeno a doplněno zákonem č. 193/2008 (*Legea nr. 193/2008*) ve znění pozdějších předpisů.

Právní pomoc může být poskytnuta ve vztahu k jednotlivým úkonům či kumulativně ve formě ustavení advokáta; úhrady nákladů na znalce, překladatele či tlumočníka; úhrady nákladů výkonu rozhodnutí či osvobozením od soudních poplatků, jejich snížením či odložením splatnosti.

Nárok na právní pomoc vzniká, jestliže čistý měsíční příjem na jednoho člena rodiny byl ve dvou měsících předcházejících podání návrhu nižší než 300 RON. Byl-li příjem nižší než 600 RON, vzniká nárok na právní pomoc ve výši 50 %. Tyto podmínky však nebrání tomu, aby právní pomoc byla poskytnuta osobě, jejíž příjem sice stanovenou hranici převyšuje, která však přesto není schopna nést náklady soudního řízení z důvodu rozdílu mezi životním standardem ve státě místa bydliště nebo místa obvyklého pobytu a ve státě, kde se nachází soud.

13 Je možno se odvolat proti rozhodnutí ve věci rodičovské odpovědnosti?

Proti rozhodnutí ve věcech výkonu rodičovské autority (ať už jsou řešeny v souvislosti s rozvodem, nebo samostatně) je možné podat odvolání, a to ve lhůtě 30 dnů od přijetí rozhodnutí, popřípadě zažádat o soudní přezkum, jde-li o rozhodnutí, jímž byla potvrzena dohoda stran.

14 V určitých případech může být nezbytné obrátit se na soud, aby rozhodnutí ohledně rodičovské odpovědnosti vymohl. Jaký postup se v těchto případech použije?

Jestliže osoba povinná nesplní svou povinnost dobrovolně, musí se osoba oprávněná obrátit na exekutora. Exekutor následně soud požádá o vydání souhlasu k výkonu rozhodnutí. Soud v této věci rozhodne neveřejně, bez účasti stran.

Pokud soud dá k výkonu rozhodnutí souhlas, zašle exekutor rodiči nebo osobě, která má dítě u sebe, písemný příkaz a předvolání, v němž určí datum, kdy se má společně s dítětem dostavit za účelem jeho předání osobě oprávněné, popřípadě tomuto rodiči či osobě příkáže, aby druhému rodiči umožnil vykonávat právo na styk s dítětem.

Jestliže osoba povinná svou povinnost nesplní, přistoupí exekutor k nucenému výkonu rozhodnutí za účasti zástupce generálního ředitelství pro sociální péči a ochranu dítěte a, je-li to nutné, také za účasti psychologa a policie. Nikdo není oprávněn dítě při výkonu rozhodnutí šikanovat nebo na něj vyvíjet nátlak. Pokud osoba povinná svou povinnost nesplní, přichází na řadu trest, který stanovil soud a jehož výkon trvá až do okamžiku výkonu rozhodnutí, a exekutor zároveň za účelem zahájení trestního stíhání informuje státního zástupce.

Jestliže dítě odmítne, předloží o tom exekutor zástupci generálního ředitelství pro sociální péči a ochranu dítěte zprávu a příslušný soud dítěti nařídí, aby podstoupilo poradenský program, jehož výstupem je zpráva vypracovaná psychologem. Jestliže to dítě po obnově výkonu rozhodnutí odmítne, může oprávněná osoba požádat soud, aby uložil sankci.

15 Co bych měl učinit, aby bylo rozhodnutí o rodičovské zodpovědnosti, které bylo vydáno soudem v jiném členském státě, uznáno a vykonáno v tomto členském státě?

Pro uznání rozhodnutí ve věcech rodičovské odpovědnosti se použijí ustanovení nařízení (ES) č. 2201/2003. Návrh je třeba zaslat soudu v místě bydliště odpůrce, popřípadě v místě jeho pobytu na území Rumunska. Proti rozhodnutí o uznání rozhodnutí se lze odvolat k místně příslušnému odvolacímu soudu (*Curtea de Apel*), popřípadě lze zažádat o soudní přezkum Nejvyšším kasačním soudem (*Înalta Curte de Casație și Justiție*).

16 Na který soud v tomto členském státě bych se měl obrátit, chci-li napadnout uznání rozhodnutí o rodičovské zodpovědnosti, které bylo vydáno soudem v jiném členském státě? Jaký postup se v těchto případech použije?

Proti uznání rozhodnutí ve věcech rodičovské odpovědnosti se lze bránit podáním k soudu v místě bydliště odpůrce či v místě jeho pobytu na území Rumunska.

17 Jaké právo použije soud v řízení o rodičovské zodpovědnosti, jestliže dítě nebo strany nežijí v tomto členském státě nebo mají různou státní příslušnost?

Ustanovení § 2611 občanského zákoníku stanoví, že rozhodné právo, které se použije v řízeních týkajících se rodičovské odpovědnosti a ochrany dítěte, se určí na základě Úmluvy o pravomoci orgánů, použitelném právu, uznávání, výkonu a spolupráci ve věcech rodičovské odpovědnosti a opatření k ochraně dětí, přijaté v Haagu dne 19. října 1996 a ratifikované zákonem č. 361/2007.

Poslední aktualizace: 27/10/2016

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Příklad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Upozorňujeme, že výchozí [sk](#) verze této stránky byla v nedávné době aktualizována. Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

Rodičovská zodpovědnost - Slovensko

1 Какво на практика означава правният термин „родителска отговорност“? Какви са правата и задълженията на носителя на родителска отговорност?

Podle slovenského zákona o rodině (zákon č. 36/2005, o rodině a o změně některých zákonů) a příslušné judikatury rodičovská odpovědnost (tedy rodičovská práva a povinnosti - péče o dítě) zahrnuje zejména výkon péče o dítě, jeho výživovací povinnost, zastupování a správu majetku dítěte.

2 Като общо правило, кой носи родителска отговорност за детето?

Rodičovská práva a povinnosti vůči dítěti Rodiče sdílejí bez ohledu na to, zda se dítě narodilo v manželství, či mimo něj, a zda manželé žijí společně, či nikoliv (jsou sezdáni, odloučeni či rozvedeni).

Rodiče mohou být ze závažných důvodů zbaveni svých rodičovských práv a povinností (popřípadě může být výkon jejich rodičovských práv a povinností omezen) rozhodnutím soudu v souladu s ustanovením § 38 odst. 4 zákona o rodině.

Soud může přiznat výkon rodičovských práv a povinností nezletilému rodiči staršímu 16 let za účelem zajištění osobní péče o nezletilé dítě, a to za podmínek stanovených v § 29 zákona o rodině.

3 Ако родителите не са в състояние или не желаят да упражняват родителска отговорност за детето си, може ли друго лице да бъде назначено на тяхно място?

Ano Jestliže jsou oba rodiče právně nezpůsobilí, byli zbaveni rodičovských práv a povinností nebo zemřeli, ustanoví soud dítěti poručníka, který jej bude osobně vychovávat, zastupovat a spravovat jeho majetek.

4 Ако родителите се разведат или се разделят, как се решава въпросът за родителската отговорност за в бъдеще?

Soud musí rozhodnout o způsobu rozdělení a výkonu rodičovských práv a povinností (i v případě, že oba rodiče vykonávají rodičovská práva a povinnosti i nadále společně), popřípadě potvrdí dohodu rodičů.

V souladu s ustanovením § 36 odst. 1 zákona o rodině „[se] rodiče nezletilého dítěte, kteří spolu nežijí, mohou kdykoliv dohodnout na způsobu výkonu rodičovských práv a povinností. Pokud se nedohodnou, soud může i bez návrhu upravit způsob výkonu rodičovských práv a povinností, zejména určí, kterému z rodičů svěří nezletilé dítě do osobní péče (*osobná starostlivost*). Ustanovení § 24, 25 a 26 se použijí obdobně“.

5 Ако родителите сключат споразумение по въпроса за родителската отговорност, какви формалности трябва да се спазят, за да стане споразумението правнообвързващо?

Dohoda rodičů o způsobu výkonu jejich rodičovských práv a povinností musí být schválena soudem.

6 Ако родителите не могат да постигнат споразумение по въпроса за родителската отговорност, какви са алтернативните средства за разрешаване на спора, без да се стига до съд?

Mimosoudně je spor možné řešit prostřednictvím mediace podle zákona č. 420/2004 o mediaci. Tento zákon se vztahuje i na spory vyplývající ze vztahů upravených zákonem o rodině. Mediace je mimosoudní způsob řešení sporů, v jehož rámci zúčastněné strany za pomoci mediátora řeší spor plynoucí z jejich smluvního nebo jiného právního vztahu. Dohoda, kterou manželé v rámci mediačního řízení dosáhnou, musí být učiněna písemně a pro zúčastněné strany je závazná.

7 Ако родителите стигнат до съд, по какви въпроси, свързани с детето, съдията може да постанови решение?

V zásadě může soud rozhodnout o jakékoliv otázce, s výjimkou svěření dítěte do péče některému z rodičů. Jen jednomu z rodičů může být dítě svěřeno do péče pouze v případě, že druhý rodič byl zbaven výkonu rodičovských práv a povinností. Obvykle soud rozhodne o tom, kterému z rodičů bude dítě svěřeno do osobní péče, který bude dítě zastupovat a který bude spravovat jeho majetek. Rozhodne rovněž o tom, jak bude rodič, kterému dítě nebylo svěřeno do osobní péče, přispívat na jeho výživu, nebo potvrdí dohodu rodičů ohledně stanovení výživného.

8 Ако съдът реши единият родител да има еднолично попечителство над детето, означава ли това, че този родител може да решава всички въпроси, свързани с детето, без предварително да се консултира с другия родител?

Pojem „rodičovská odpovědnost“ nelze v kontextu slovenského rodinného práva přeložit jednoznačně. Slovenské rodinné právo používá pojem „rodičovská práva a povinnosti“, které vždy rodiče sdílejí (takže dítě nemůže být nikdy svěřeno do „výhradní péče“ pouze jednoho z rodičů, ledaže druhý rodič zemřel, není plně právně způsobilý nebo byl zbaven svých rodičovských práv a povinností). Od toho je třeba odlišovat svěřeni dítěte určité osobě do „osobní péče“. Bylo-li dítě svěřeno do osobní péče pouze jednoho z rodičů, může tento rodič rozhodovat ve všech rutinních otázkách každodenního života dítěte, aniž by k tomu potřeboval souhlas druhého rodiče; ke všem důležitým rozhodnutím týkajícím se výkonu rodičovských práv a povinností (správa majetku dítěte, přestěhování dítěte do zahraničí, státní občanství, udělení souhlasu s poskytnutím zdravotní péče, příprava na budoucí zaměstnání) je však souhlas druhého rodiče nezbytný. Nemohou-li se rodiče na řešení určité otázky dohodnout, rozhodne na návrh jednoho z nich soud.

9 Ако съдът реши родителите да имат съвместно попечителство на детето, какво на практика означава това?

Soud může dítě svěřit do střídavé osobní péče (tedy do společné péče) obou rodičů, jestliže jsou oba způsobilí dítě vychovávat, mají zájem o dítě osobně pečovat, je-li takové opatření v zájmu dítěte a umožní-li to lépe zajišťovat jeho potřeby. Jestliže se alespoň jeden z rodičů vysloví pro střídavou osobní péči, je soud povinen zkontrolovat, zda je společná péče v zájmu dítěte.

Viz odpovědi na všechny předchozí otázky, zejména odpověď na otázku č. 8.

10 Към кой съд или орган трябва да се обърна, ако искам да подам молба за родителска отговорност? Какви формалности трябва да се спазят и какви документи трябва да приложи към молбата си?

Soudem příslušným pro podávání návrhů ve věci rodičovských práv a povinností je okresní soud, v jehož obvodu má nezletilé dítě bydliště. Není třeba splnit žádné formální požadavky, ani dokládat žádné listiny, protože jde o řízení, které soud může zahájit i bez návrhu. Předkládání listin závisí na obsahu návrhu; obvykle je třeba přiložit rodný list dítěte.

11 По какъв ред се решават тези дела? Съществува ли бързо производство?

Řízení je zrychlené a méně formální. Soud může přijmout předběžné opatření, a to ve naléhavých případech.

12 Мога ли да получа правна помощ за покриване на разностите по производството?

Všechna řízení ve věcech úpravy rodičovských práv a povinností jsou osvobozena od soudních poplatků. Systém právní pomoci na Slovensku se v současnosti omezuje na osvobození od soudních poplatků a na bezplatné ustanovení právního zástupce. Vzhledem k nesporné povaze řízení ve věcech rodičovských práv a povinností není zastoupení advokátem obvyklé. Pokud jsou nicméně splněny podmínky pro osvobození účastníka řízení od soudních poplatků, může soud i bez návrhu bezplatně ustavit právního zástupce, včetně advokáta, jestliže dospěje k závěru, že právní zastoupení je pro účinnou ochranu práv této strany nezbytné.

Účastníky, kteří zažádají o ustanovení advokáta a kteří splní podmínky stanovené pro osvobození od soudních poplatků, soud odkáže na Centrum právní pomoci (Centrum právnej pomoci). Soud účastníky o této možnosti poučí. Soud může účastníka zcela nebo zčásti osvobodit od soudních poplatků, jestliže je to odůvodněno okolnostmi případu a jestliže toho účastník nevyužívá svévolně nebo v případech, kdy zjevně nemá naději na úspěch či tak postupuje za účelem maření výkonu spravedlnosti. Pokud soud nerozhodne jinak, uplatní se rozhodnutí o osvobození na celé řízení a má retroaktivní účinky. Poplatky, které účastník osvobozený od soudních poplatků uhradil před přijetím rozhodnutí o osvobození, se však nevracejí.

Centrum právní pomoci poskytuje právní pomoc a zajištění těm fyzickým osobám, které vzhledem ke své ekonomické situaci nejsou s to při zajištění výkonu a ochrany svých práv využít profesionálních právních služeb. Rozsah jejího poskytování se řídí zákonem č. 327/2005, o poskytování právní pomoci osobám nacházejícím se v nepříznivé ekonomické situaci.

13 Възможно ли е да се обжалва решение за родителска отговорност?

Ano, proti rozhodnutí ve věcech rodičovských práv a povinností je možné se odvolat.

14 За изпълнението на решение относно родителската отговорност в някои случаи може да е необходимо да се подаде молба до съд или до друг орган. По какъв ред се извършва това?

Návrh na výkon rozhodnutí se podává u obecného soudu dítěte. Postup, který se při výkonu rozhodnutí uplatní, se řídí zákonem č. 99/1963 - občanský soudní řád.

V zásadě se použijí běžné postupy výkonu rozhodnutí (soudní výkon rozhodnutí), s výjimkou výkonu rozhodnutí týkajících se osobní péče (navrácení dítěte rodiči, kterému rozhodnutí dítě svěřuje do osobní péče). V těchto případech platí striktnější postup (pokuty, popřípadě zapojení policie nebo jiných příslušných orgánů pověřených realizací výkonu rozhodnutí).

15 Какво трябва да направя, за да може решение за родителска отговорност, издадено от съд в друга държава членка, да бъде признато и изпълнено в тази държава членка?

Soudní rozhodnutí, která se týkají rodičovských práv a povinností a která byla vydána soudy jiných členských států, podléhají ve Slovenské republice zvláštnímu postupu uznání a výkonu v souladu s nařízením rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti (článek 21(1)), tedy bez nutnosti prohlásit rozhodnutí za vykonatelné.

Zainteresovaná osoba však může podat návrh na prohlášení rozhodnutí ve věcech rodičovských práv a povinností vydaného v jiném členském státě za vykonatelné; v takovém případě se bude postupovat podle stanovený v oddílu 2 kapitole III nařízení.

Návrh na prohlášení vykonatelnosti rozhodnutí se podává k okresnímu soudu, v jehož obvodu má dítě obvyklé bydliště, a nemá-li dítě obvyklé bydliště na Slovensku, pak k okresnímu soudu v místě, kde se v současné době zdržuje, a není-li příslušnost soudu stanovena ani tímto kritériem, pak k okresnímu soudu Bratislava I.

K návrhu na uznání rozhodnutí nebo prohlášení vykonatelnosti rozhodnutí musí být přiložena kopie rozhodnutí ve věci rodičovských práv a povinností, které splňuje požadavky stanovené pro ověření pravosti rozhodnutí, a osvědčení tohoto rozhodnutí, které na žádost zúčastněné strany vystaví původní soud, tedy soud, který rozhodnutí o rodičovských právech a povinnostech vydal.

16 Към кой съд в тази държава членка трябва да се обърна, за да оспоря признаването на решение за родителска отговорност, постановено от съд в друга държава членка? Каква е процедурата в такива случаи?

Odvolání je třeba podat k okresnímu soudu, který napadené rozhodnutí vydal, avšak rozhoduje o něm krajský soud. Odvolání proti rozhodnutí o uznání rozhodnutí ve věci rodičovských práv a povinností se řídí občanským soudním řádem.

17 Кое право прилага съдът в производството по родителската отговорност, когато детето или страните по делото не живеят в държавата членка на съда, или са с различно гражданство?

Slovenské soudy rozhodují o věcech týkajících se rodičovských práv a povinností pouze v případě, že dítě má obvyklý pobyt na území Slovenské republiky. Jestliže dítě na Slovensku nezdržuje, avšak má zde svůj obvyklý pobyt, popřípadě nežijí-li rodiče dítěte na Slovensku nebo jsou-li občany jiných států, ustanovení slovenského práva se uplatní v souladu s Haagskou úmluvou o pravomoci orgánů, použitelném právu, uznávání, výkonu a spolupráci ve věcech rodičovské zodpovědnosti a opatření k ochraně dětí (ozn. č. 344/2002 Z. z.) (kapitola III úmluvy).

Podle zákona č. 97/1963 o mezinárodním právu soukromém a procesním se vztahy mezi rodiči a dětmi, včetně rozhodnutí o přiznání či zbavení rodičovských práv a povinností, řídí právem země obvyklého pobytu dítěte. Ve výjimečných případech může soud přihlídnout k právní úpravě platné ve státě, k němuž má daná věc nejužší vztah, je-li to v zájmu ochrany dítěte nebo jeho majetku. Rodičovská práva a povinnosti založená právem státu, v němž dítě původně mělo svůj obvyklý pobyt, zůstávají platná i v případě, že se místo obvyklého pobytu dítěte změní. Jestliže ani jednomu z rodičů nevznikla

rodičovská práva a povinnosti, které uznává slovenské právo, získají tato práva a povinnosti okamžikem, kdy se místo obvyklého pobytu dítěte přesune na území Slovenské republiky. Výkon rodičovských práv a povinností se řídí právem státu, kde má dítě svůj obvyklý pobyt.

Ustanovení zákona o mezinárodním právu soukromém a procesním se uplatní pouze v případě, že nebyla uzavřena mezinárodní smlouva, popřípadě pokud platná mezinárodní smlouva neobsahuje kolizní kritéria, která by určovala použitelné právo.

Kromě Haagské úmluvy z roku 1996 je Slovenská republika vázána řadou bilaterálních smluv, které obsahují ustanovení o určení použitelného práva, přičemž tato ustanovení mají v věcech rodičovských práv a povinností přednost před ustanoveními zákona o mezinárodním právu soukromém a procesním. Jedná se o následující dohody:

Bulharsko: Smlouva mezi Československou socialistickou republikou a Bulharskou lidovou republikou o právní pomoci a úpravě právních vztahů ve věcech občanských, rodinných a trestních (Sofie, 25. listopadu 1976, vyhláška č. 3/1978 Sb.)

Chorvatsko, Slovinsko: Smlouva mezi Československou socialistickou republikou a Socialistickou federativní republikou Jugoslávie o úpravě právních vztahů ve věcech občanských, rodinných a trestních (Bělehrad, 20. ledna 1964, vyhláška č. 207/1964 Sb.)

Maďarsko: Smlouva mezi Československou socialistickou republikou a Maďarskou lidovou republikou o právní pomoci a úpravě právních vztahů ve věcech občanských, rodinných a trestních (Bratislava, 28. března 1989, sdělení č. 63/1990 Sb.)

Polsko: Smlouva mezi Československou socialistickou republikou a Polskou lidovou republikou o právní pomoci a úpravě právních vztahů ve věcech občanských, rodinných, pracovních a trestních (Varšava, 21. prosince 1987, vyhláška č. 42/1989 Sb.)

Rumunsko: Smlouva mezi Československou republikou a Rumunskou lidovou republikou o právní pomoci ve věcech občanských, rodinných a trestních (Praha, 25. října 1958, vyhláška č. 31/1959 Sb.)

Poslední aktualizace: 14/01/2019

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.